

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

**Directie Financieel Economische
Zaken**

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk
FEZ / 13102005

Bijlage(n)
3

Datum 7 juni 2013
Betreft Beantwoording vragen jaarverslag 2012 en slotwet 2012 van het Ministerie van Economische Zaken, onderdeel Landbouw en Natuur, en het Rapport van de Algemene Rekenkamer bij het jaarverslag 2012 van het Ministerie van Economische Zaken

Geachte Voorzitter,

Bijgaand ontvangt u de antwoorden op de schriftelijke vragen van de leden van uw vaste commissie voor Economische Zaken bij het onderdeel Landbouw en Natuur van het jaarverslag 2012 en de slotwet 2012 (Kamerstukken 33 605 XIII, nr. 1, 3 en 4) van het Ministerie van Economische Zaken, en het rapport van de Algemene Rekenkamer bij het jaarverslag 2012 van het Ministerie van Economische Zaken (Kamerstuk 33 605 XIII, nr. 2).

(w.g.) Sharon A.M. Dijkma
Staatssecretaris van Economische Zaken

Beantwoording vragen over het jaarverslag 2012 van het Ministerie van Economische Zaken

1

Kunt u aangeven welke subsidies aan de agrarische sector en de visserijsector doelmatig en efficiënt zijn en welke minder?

Antwoord

De subsidieregelingen worden periodiek geëvalueerd om ervoor te zorgen dat alleen doelmatige en efficiënte subsidies worden ingezet. Bovendien is in 2012 in rijksbrede regelgeving een horizonbepaling voor subsidies ingevoerd (Kamerstuk 33 034, nr.8). Dit betekent dat een subsidie automatisch na vijf jaar vervalt. In overleg met uw Kamer kan een subsidie desgewenst worden voortgezet, mede gebaseerd op de resultaten van de uitgevoerde evaluatie.

Subsidies met beperkte subsidiebedragen per ontvanger zijn over het algemeen minder efficiënt, omdat het financiële effect op de ondernemer beperkt is en de uitvoeringskosten relatief hoog zijn.

2

Kunt u een overzicht geven van de ramingen en realisaties van alle landbouw- en visserijsubsidies over 2012 en kunt u bij dit overzicht de grootste mee- en tegenvallers toelichten?

Antwoord

Voor het antwoord verwijs ik u graag naar mijn brief aan de Tweede Kamer van 22 maart 2013 (TK, vergaderjaar 2012-2013, 33 400 XIII, nr. 139). Het gevraagde overzicht met toelichting is als bijlage opgenomen bij deze brief (Bijlage: Ramingen landbouw- en visserijsubsidies 2013 en Ramingen en realisaties 2012).

3

Bent u bereid in de jaarverslagen van het Ministerie van Economische Zaken (EZ) voor alle in de begroting genoemde instrumenten, waaronder landbouw- en visserijsubsidies, realisatiecijfers op te nemen, zodat de Kamer de mee- en tegenvallers zelf kan monitoren?

Antwoord

In het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over de in de begroting opgenomen financiële instrumenten. Het EZ-jaarverslag over 2013 zal voor het eerst, net als de begroting 2013, volledig volgens de richtlijnen van Verantwoord Begroten worden opgesteld. Dit betekent dat in de budgettaire tabellen ook inzicht wordt gegeven over de realisatie van de subsidieregelingen zoals opgenomen in de begroting 2013 (onder de categorie "subsidies"). De meer uitgebreide subsidiebijlage zoals opgenomen in de begroting wordt echter, conform de Rijksbegrotingsvoorschriften van het Ministerie van Financiën, niet opgesteld voor het jaarverslag. Naar aanleiding van een verzoek van uw Kamer tijdens het begrotingsonderzoek 2013, onderdeel landbouw en natuur, is een overzicht van ramingen en realisaties van landbouw- en visserijsubsidies over 2012 aan de Kamer aangeboden (bijlage bij TK, vergaderjaar 2012-2013, 33 400 XIII, nr. 139).

De Kamer kan overigens gedurende het begrotingsjaar de mee- en tegenvallers in de begrotingsuitvoering monitoren in de eerste en tweede suppletore begroting van EZ (gelijk met de voor- en najaarsnota).

4

Kunt u een totaalijst geven van alle subsidies die er in 2012 beschikbaar waren voor de landbouwsector en de visserijsector, met daarbij de geraamde bedragen en de daadwerkelijke uitgaven, en kunt u aangeven per regeling wat de uitvoeringskosten zijn?

Antwoord

Middels kamerbrief TK, 2012-2013, 33400-XIII, nr 139 d.d. 22 maart 2013 (Toezegging WGO Begrotingsonderzoek: verbeterplan Landbouw- en visserijsubsidies) heeft u reeds een overzicht ontvangen van de budgetten en realisaties 2012 van landbouw- en visserijsubsidies in 2012. Voor inzicht in de uitvoeringskosten is het van belang of de betreffende regeling wel of niet onder de Regeling Landbouw Subsidies (RLS) valt. Daarom is aan het eerder aan de Kamer verzonden overzicht een kolom toegevoegd waarin aangegeven staat of de desbetreffende regeling onder de Regeling Landbouw Subsidies (RLS) valt of onder 'overige regelingen'(zie bijlage). De totale uitvoeringskosten voor de 16 subsidieregelingen die onder de RLS vallen bedroeg in 2012 in totaal € 9,3 miljoen. De uitvoeringskosten voor de overige 17 subsidieregelingen bedroegen in 2012 in totaal € 3,1 miljoen (visserij EVF, vamil regeling, etc).

Daarnaast is in de bijlage een overzicht opgenomen van geraamde en gerealiseerde subsidies en bijdragen aan ZBO's en organisaties. Deze subsidies worden zonder tussenkomst van een uitvoeringsorganisatie verstrekt door het beleidsdepartement, tegen zeer beperkte uitvoeringskosten. Daarom zijn hier geen uitvoeringskosten vermeld.

Subsidieregelingen						
Artikel 16 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens						
Artikel	Naam subsidie(regeling)	Ont-werp Begro-tting 2013	Ontwerp Begro-tting 2012	Realisati-e 2012	Ver-schil 2012	Uitvoe-rings-kosten 2012
	<i>Kasbedragen x € 1 000</i>					
	Artikelonderdeel 16.1 Versterken concurrentiekracht en verduurzaming agroketens en visserij					
	<i>Agrarisch ondernemerschap</i>					
16	Investeringsregeling jonge agrariërs	1,238	4,286	3,945	-341	RLS
16	Brede weersverzekering art. 68	1,400	1,000	1,421	421	overig
16	Garantstellingsregeling (landbouw)	10,000	0	8,500	8,500	RLS
16	Bedrijfsadvies over randvoorwaarden GLB	450	450	437	-13	RLS
16	Subsidie demonstratieregeling proefprojecten GLB	419	1,000	2,120	1,120	RLS
	<i>Duurzame veehouderij</i>					
16	Investeringsregeling Fijnstofmaatregelen		18,600	16,054	-2,546	RLS
16	Investeringsregeling luchtwassers (Subsidie gecombineerde luchtwassystemen)		0	3,434	3,434	RLS
16	Subsidie integraal duurzame stallen en houderijsystemen	4,265	1,825	5,047	3,222	RLS
16	Voedselkwaliteitregeling, biologische productiemethode	100	200	210	10	RLS
16	Subsidie demonstratieprojecten (Biologische landbouw, Energie, Intensieve veehouderij, Melkveehouderij, Schoon en Zuinig)	419	454	161	-293	RLS
16	Subsidie grote praktijknetwerken veehouderijen	252	108	160	52	RLS
16	Subsidie kleine praktijknetwerken veehouderijen	230	424	462	38	RLS
16	Beëindigings- & saneringsregeling	737	847	584	-263	overig
16	Ondersteuning Innovatieprogramma veevoer	320		296	296	overig

Artikel	Naam subsidie(regeling)	Ontwerp Begroting 2013	Ontwerp Begroting 2012	Realisatie 2012	Ver- schil 2012	Uitvoe- rings- kosten 2012
<i>Mestbeleid</i>						
<i>Plantaardige productie</i>						
16	Subsidie marktintroductie energie-innovaties (glastuinbouw)	13,689	11,460	12,577	1,117	RLS
16	Investeringsregeling Energiebesparing	2,300	3,500	2,134	-1,366	RLS
16	Set aside regeling	458	588	530	-58	overig
16	Subsidie honingverbetering			171	171	overig
<i>Agrarische Innovatie</i>						
	intensieve veehouderij, open teelten, glastuinbouw, biologisch, plant, dier, MIDS, POP-NU)					
16	Tegemoetkoming VAMIL	5,625	6,000	6,673	673	overig
16	Functionele agrobiodiversiteit (POP Nieuwe uitdagingen)	300	200	126	-74	RLS
16	Subsidie beroepsopleiding en voorlichting biologische landbouw		260	146	-114	RLS
<i>Visserij</i>						
16	Subsidie innovatie in de visketen	1,689	1,735	1,400	-335	overig
16	Collectieve acties in de visketen	2,410	1,375	2,400	1,025	overig
16	Investering in vissersvaartuigen	950	600	160	-440	overig
16	Subsidie kwaliteit, rendement en nieuwe markten in de visserij	70	118	12	-106	overig
16	Investering in aquacultuur	307	472	166	-306	overig
16	Certificering in de visketen	231	194	177	-17	overig
16	Compensatieregeling Aalvisserij	200	350	350	0	overig
16	Investerings in koelvriesinstallaties		3,800	2,240	-1,560	overig
16	Investering in verwerking en afzet	93	165	69	-96	overig
Artikelonderdeel 16.3 Plant- en diergezondheid						
<i>Dierenwelzijn productiedieren en gezelschapsdieren</i>						
16	Stichting Zeldzame Huisdierrassen (SZH)	160	200	240	40	overig
16	In beslag genomen goederen (IBG)	2,008	1,708	2,518	810	overig
	Subtotaal subsidie (regeling)	55,627	66,704	80,099	13,395	12,400
	Waarvan :					
	RLS	39,388	47,552	60,692	13,140	9,300
	Overig (visserij EVF, Vamil-regeling, etc)	16,658	15,352	17,167	1,815	3,100

Overige subsidies en bijdragen aan ZBO's en organisaties		Ont-werp Begro-ting 2013	Ontwerp Begro-ting 2012	Realisatie 2012	Vershil 2012
Artikelonderdeel 16.1 Versterken concurrentiekracht en verduurzaming agroketens en visserij					
<i>Duurzame veehouderij</i>					
16	Ondersteuning biologische sector (m.n. Bionext, voorheen Biologica)	260	210	105	-105
16	LTO Noord, Innovatieprogramma «Varkansen»	19	38	38	
16	Louis Bolk Instituut, project "Best practices op natuurgronden"		14	14	
16	LTO Noord, Duurzame varkenshouderij 2010-2012		179	107	-72
16	Provincie Flevoland: Project Gooijermars (Koopmansproject)		25		-25
Overige subsidies en bijdragen aan ZBO's en organisaties					
Overige subsidies en bijdragen aan ZBO's en organisaties		Ont-werp Begro-ting 2013	Ontwerp Begro-ting 2012	Realisatie 2012	Vershil 2012
<i>Plantaardige productie</i>					
16	Stichting Flowers en Food, Winnen aan Waarde	92	175	114	-61
16	LTO Groeiservice, "Ondernemersplatform Licht II"		33	33	
<i>Agrarische innovatie</i>					
16	Productschappen Vee, Vlees en Eieren, programma «Arbeidsmarkt en opleiding»	181	297	297	
16	Stichting Educatief Platteland, Professionele Boerderij Educatie		36	36	
16	Stichting Zorgbelang Drenthe, project "ik wil loeigoeie zorg"		20	20	
16	Wageningen UR, hoogleraar leerstoel fysiologie van de bloembollen	150	150	150	
16	NAJK, Duurzame Dialoog 2011–2013	125	125	125	
<i>Visserij</i>					
16	Combinatie van Beroepsvissers, Versterking Beroepsbinnenvisserij		56	54	-2
16	Initiatief Duurzame Handel, ASC-keurmerk	300	300	300	

Artikelonderdeel 16.2 Borgen voedselveiligheid en – kwaliteit					
<i>Voedselkwaliteit en transparantie in de keten</i>					
16	Voedingscentrum Nederland instellingssubsidie	1480	1 500	1 492	-8
16	Voedingscentrum Nederland Communicatieproject	1200	2 200	2 401	201
16	Consumentenbond Voedselonderzoek	120	100	124	24
16	Regeling Draagvlak Duurzaam Voedsel		337	204	-133
<i>Risicomanagement voedselproductie</i>					
16	Stichting Diergeneesmiddelen Autoriteit	400	200	364	164
16	PVE, Vaccinatieproeven vleeskalveren	29		25	25
Artikelonderdeel 16.3 Plant- en diergezondheid					
<i>Dierenwelzijn productiedieren en gezelschapsdieren</i>					
16	Landelijk InformatieCentrum Gezelschapsdieren	540	800	462	-338
16	Landelijke inspectiedienst dierenbescherming (LID)	800	800	860	60
16	ZLTO, project «Grip op klauwen»	43	85	85	
16	LTO Noord, Verwaarlozing Landbouwhuisdierrassen		120	29	-91
16	LTO Nederland, Projectuitvoering stalbranden	40	410	35	-375
<i>Preventieve diergezondheid</i>					
16	Kinderboerderij Nederland (SKBN), Projectfinanciering Keurmerk	20	20	20	
16	Kinderboerderij Nederland (SKBN), Projectfinanciering Educatie	20	20	20	
<i>Monitoring, early warning en bewaking fytosanitaire en veterinaire veiligheid</i>					
16	Universiteit Utrecht/Dutch Wildlife Health Centre	325	200	311	111
16	Gezondheidsdienst voor Dieren basisonderzoek	3 200	3 200	3 040	-160

Artikelonderdeel 16.4 Kennisontwikkeling en innovatie ten behoeve van het groene domein					
Overige subsidies en bijdragen aan ZBO's en organisaties		Ont-werp Begro-ting 2013	Ontwerp Begro-ting 2012	Reali-satie 2012	Verschil 2012
<i>Kennisbasis/Wettelijke onderzoekstaken/Onderzoeksprogrammering en onderzoeksopdrachten</i>					
16	Regeling subsidie Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek	157 169	163 611	165 313	1 702
<i>Financiële opdrachten overige kennisinstellingen</i>					
16	Basisfinanciering (Kaderwet LNV-subsidies, OCW-conform)	509	601	518	-83
16	Basisfinanciering (Kaderwet LNV-subsidies, overboeking naar I&M voor Natuur en Milieu planbureau)		Overge-boekt naar I&M (€1,4 mln)		
<i>Innovatieprojecten en innovatiearrangementen</i>					
16	Innovatiesubsidies (Kaderwet LNV-subsidies)	3 084	1 275	754	-521
16	Innovatiesubsidies (Kaderwet volgens welke AGNL toekent)	173	1 595	485	- 1 110
	Subtotaal overige subsidies en bijdragen aan ZBO's en organisaties	170 279	178 732	177 935	-797
Totaal Subsidieregeling + Overige subsidies en bijdragen aan ZBO's en organisaties		225 906	245 436	258 034	12 598

5

Waarom is het rapport «Verkocht wegens vrede» van de Dienst Landelijk Gebied (DLG) niet officieel aan de Kamer aangeboden? Bent u bereid de Kamer dit rapport alsnog aan te bieden met een begeleidende brief waarin u de «lessons learned» samenvat?

6

Welke lessen trekt u uit het proces van afstoten van 53 militaire terreinen (PrOMT) en welke risico's zijn toen onderschat en kunt u tevens de Kamer alsnog informeren over de uitkomsten en evaluatie van het afstoten van deze terreinen via DLG en daarbij een overzicht geven van de opbrengsten in relatie tot de boekwaarde, de kosten van herbesteding en sloop het tijdspad van het afstotingsproces?

Antwoord 5 en 6

Het rapport «Verkocht wegens vrede» is een intern DLG-rapport, waarbij deze organisatie heeft onderzocht in hoeverre de van het Ministerie van Defensie overgenomen militaire terreinen hebben bijgedragen aan de natuur in Nederland. Het rapport, dat ook is aangeboden aan het toenmalige Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en aan de Rijksvastgoed en ontwikkelingsbedrijf (RVOB), zal ik aan uw Kamer aanbieden met een begeleidende brief.

7

Wordt er bij het afstoten van vastgoed, waaronder grondpercelen, zoals in Doorn op de Utrechtse heuvelrug, door Defensie bekeken of het waardevol kan zijn als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS)?

Antwoord

Ja. Het Rijk hanteert daarbij de zogenaamde reallocatieprocedure, waarbij het overtollig vastgoed eerst aan andere overheidspartijen wordt aangeboden.

8

Kunt u een overzicht geven van de in 2012 beschikte landgoederen, met een inschatting van het bijbehorende belastingvoordeel?

Antwoord

In 2012 zijn exact 200 beschikkingen afgegeven voor nieuwe landgoederen. Hieronder zijn inbegrepen een aantal landgoederen die al bestonden, maar in meerdere delen zijn gesplitst.

Het belastingvoordeel is maatwerk voor elk afzonderlijk landgoed. Het is bijvoorbeeld afhankelijk van de waarde van het onroerend goed en/of van de keuze van de eigenaar. Zonder een (zeer) intensief onderzoek naar gegevens per landgoed valt hier in algemene zin geen goede inschatting van te maken.

9

Wat verstaat u onder 'climate smart agriculture'?

Antwoord

Climate-smart Agriculture maakt deel uit van een bredere duurzaamheidsagenda voor de landbouw en is gericht op economische groei, armoedebestrijding en versterkte voedselzekerheid met gelijktijdige handhaving en versterking van de productiviteit en de veerkracht van natuurlijke ecosystemen.

10

Wanneer wordt het percentage van 100% duurzame stallen bereikt en wat zijn de tussendoelen en kunt u een meerjarenoverzicht geven van de oorspronkelijke doelstellingen op weg naar 100% duurzame stallen onder mevrouw Verburg, de latere doelstelling richting 100% duurzame nieuwbouw van stallen en de daadwerkelijke gerealiseerde cijfers van het aantal duurzame stallen absoluut en als percentage van de nieuwbouw?

Antwoord

In onderstaande tabel wordt een meerjarenoverzicht gegeven van de beleidsdoelstelling met betrekking tot integraal duurzame stallen en de procentuele en absolute realisatie ervan.

Peilmoment	Tussendoelstelling (% van het totaal aantal in gebruik zijnde stallen)	Gerealiseerd (% van het totaal aantal in gebruik zijnde stallen)	Aantal gerealiseerde integraal duurzame stallen
1-1-2010 (eind 2009)	1.2	2.6	2325
1-1-2011	2.8	3.4	3032

(eind 2010)			
1-1-2012 (eind 2011)	5	4.5	3891
1-1-2013 (eind 2012)	6	5.7 *)	4745 *)
1-1-2014 (eind 2013)	8	pm	pm

*) voorlopige cijfers

Over het aantal duurzame stallen als percentage van het aantal nieuwbouwtallen zijn geen kwantitatieve gegevens bekend.

In de Uitvoeringsagenda Duurzame Veehouderij (UDV) hebben de betrokken partijen (LTO, Centrale Organisatie voor de Vleessector (COV), de Nederlandse Zuivelorganisatie (NZO), de Nederlandse Vereniging Diervoederindustrie (Nevedi), Rabobank, Dierenbescherming, Natuur en Milieu, Interprovinciaal Overleg (IPO) en toenmalig LNV) de beleidsdoelstelling voor integraal duurzame stallen ondersteund. In mei jl. is in het bestuurlijk overleg van de UDV door alle betrokken partijen ingestemd met de ambitie dat vanaf 2015 alle nieuw te bouwen stallen integraal duurzaam zijn. Hiervoor zal door de betrokken partijen van de UDV een stimuleringspakket worden opgezet, dat eind dit jaar zal worden gepresenteerd. Omdat vanaf 2015 alle nieuwe stallen integraal duurzaam worden gebouwd, zal het aantal duurzame stallen versneld toenemen.

11

Kunt u toelichten of de beschikbare financiële instrumenten, zoals fiscale instrumenten, kredieten en subsidies, voor Research & Development en innovatie ook beschikbaar zijn voor de agrarische sector en de visserijsector?

Antwoord

Fiscale instrumenten voor innovatie (WBSO, RDA, Innovatiebox) zijn toegankelijk voor alle bedrijven die aan speur- en ontwikkelingswerk doen. Daarmee zijn deze regelingen ook toegankelijk voor bedrijven in de agrarische sector en de visserijsector. Daarnaast zijn er verschillende financieringsinstrumenten die de financiering van innovatie in de agrarische en visserijsector ondersteunen.

15

Kunt u aangeven op welke wijze u een internationaal gelijk speelveld gaat waarborgen voor de Nederlandse landbouw- en visserijsector?

Antwoord

Het beleid voor de Nederlandse landbouw- en visserijsector wordt vormgegeven middels het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en het Gemeenschappelijk Visserijbeleid. Ik vind dat maatregelen die ingrijpen in de internationale concurrentiepositie van de Nederlandse landbouw- en visserijsector, vanwege deze positie en een level playing field, op Europees niveau genomen moeten worden. Hiervan zijn goede voorbeelden op het terrein van het milieubeleid en dierenwelzijn, bijvoorbeeld het communautaire verbod op de legbatterij. Ik zet mij in om verbeteringen op het terrein van milieu en dierenwelzijn vooral in Europees verband te regelen zodat een gelijk Europees speelveld ontstaat.

16

Zijn er ook agrarische ondernemers die gebruik maken van het SBIRbudget? Zo ja, voor welk percentage van het budget?

Antwoord

De afgelopen periode zijn er twee SBIR-tenders opgesteld gericht op stal- en veehouderijsystemen. Het betreft de SBIR Integraal Duurzame stal- en houderijsystemen (2009-2013) met een totaal budget van €2,2 miljoen en de SBIR Integraal Duurzame stal- en houderijsystemen in het landschap (2011-2015) met een totaal budget van €1,9 miljoen. Met SBIR worden maatschappelijke knelpunten aangepakt en het richt zich niet primair op individuele boeren maar op businesscreatie. Dus alhoewel ook deze SBIR's niet specifiek bedoeld zijn voor agrarische ondernemers komt een deel van het totale SBIR budget wel terecht bij agrarische ondernemers. Bij de genoemde SBIR's zijn vooral stallenbouwers, agrarische adviesbureaus en bedrijven gericht op klimaatbeheersing de contractpartner, waarbij agrarische ondernemers vooral als onderaannemer optreden. De bedragen die naar onderaannemers gaan zijn niet onderverdeeld naar begunstigde, omdat dit de verantwoordelijkheid is van de contractpartner.

12

Kunt u toelichten welke maatregelen zijn genomen om de regeldruk in de agrarische sector en de visserijsector te verminderen?

13

Kunt u in percentages aangeven of de administratieve lasten voor agrarische bedrijven en de visserijsector zijn gedaald of gestegen?

14

Kunt u in percentages aangeven of de nalevingskosten voor de agrarische sector en de visserijsector zijn gedaald of gestegen?

17

Is de regeldruk in de agrarische sector ook verminderd? Zo ja, om welke regels gaat het dan? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op 12, 13, 14 en 17

De administratieve lasten als gevolg van wet- en regelgeving voor het agro-domein zijn in 2012 gedaald met €4,4 mln. Dit als gevolg van maatregelen in de vleesketen (€ -4,2 mln door versoepeling BSE-regelgeving, invoering digitale exportcertificaten/EKS+, en invoering van 'Continuous Control Monitoring Toezicht' in de vleesketen), en aanpassingen van de Gecombineerde Data Inwinning (€ -0,2 mln). Met de invoering van het elektronisch logboek ook voor vissersvaartuigen tussen de 12 en 15 meter, is het derde deel van de gefaseerde invoering van het elektronisch logboek voltooid. Hiermee worden vangstgegevens dagelijks digitaal aangeleverd aan de overheid. Door de vereenvoudiging van regelgeving op het gebied van de binnenvisserij zijn een aantal vergunningsstelsels geschrapt of vereenvoudigd. Zo is het vergunningstelsel voor beroepsvissers voor het gebruik van het electrovisapparaat

afgeschafte en is voor sportvissers en sportvisverenigingen nachtvisserij generiek vrijgesteld. Dit heeft geleid tot een geringe daling van de administratieve lasten.

De daling van de administratieve lasten met € 4,4 mln betekent in procenten uitgedrukt een daling met bijna 2% ten opzichte van de lasten in 2010 in het agro-domein. Het is niet mogelijk een percentuele daling van de nalevingskosten te geven. Dit omdat voor deze kosten nooit een integrale nulmeting heeft plaatsgevonden. Inmiddels zijn administratieve lasten en inhoudelijke nalevingskosten samengebracht onder de term 'regeldrukkosten' en maken als zodanig sinds 1 oktober 2012 integraal onderdeel uit van de kabinetsaanpak van regeldruk.

18

De minister is verantwoordelijk voor het faciliteren van ambities om synergie te bereiken. Kan hij aangeven hoe hij specifiek voor de agro en tuinbouw aan deze verantwoordelijkheid invulling geeft?

Antwoord

Aan de synergie tussen ontwikkelingsdoelstellingen en de belangen van het Nederlandse bedrijfsleven, mede in het kader van de topsectorenagenda's (specifiek voor agro en tuinbouw), wordt invulling gegeven. Voor de topsector Tuinbouw en Uitgangsmaterialen worden verschillende op ontwikkelingslanden gerichte voorstellen (showcases) voor internationaal expanderen door ontwikkelingssamenwerking opgepakt. Voor de Topsectoren AgroFood en Tuinbouw en Uitgangsmaterialen worden diverse initiatieven van bedrijven uit die sector gefinancierd vanuit instrumenten voor Private Sector Ontwikkeling (PSO). Onder andere door middel van instrumenten als publiek-private partnerschappen. Het bestaande postennetwerk van landbouwraden, -attachés en economische adviseurs spelen een verbindende rol bij het verwezenlijken van vraagsturing vanuit ontwikkelingslanden en het matchen met aanbod en oplossend vermogen in Nederland. Ook wordt er samengewerkt op de kennisagenda.

19

Valt bij beleidsartikel 15 uitsluitend een bedrag van 9,4 miljoen euro onder de criteria van Official Development Assistance (ODA) of zijn er meer bedragen die vallen onder het ODA-plafond? Zo ja, welke bedragen en waar worden die middelen dan aan besteed?

Antwoord

Naast het bedrag van € 9,4 mln dat betrekking heeft op het instrument Package4Growth, valt ook de bijdrage aan UNEP (à € 0,2 mln) en een deel van de bijdrage aan FAO (à € 3,6 mln) onder het ODA-plafond.

20

Wat zijn de plannen met het Package4Growth ODA-budget?

Antwoord

Een deel van het resterende ODA budget is gereserveerd voor de uitfinanciering van de aangegane verplichtingen voor de module kennisverwerving. Dit betreft een subsidierегeling voor bedrijven om een externe adviseur in te huren om specifieke kennis te verkrijgen die van belang is voor hun positionering op China en India. Voor het overige deel wordt nog bezien hoe dit kan worden ingezet binnen het instrumentarium voor buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking.

21

Hoe wordt bij beleidsartikel 15.1 (bevorderen van internationaal handelsverkeer) de aandacht voor maatschappelijke verantwoordelijkheid vormgegeven?

Antwoord

MVO is een doorsnijdend thema in het handelsbeleid. Zo maakt het standaard onderdeel uit van economische missies, waarbij de deelnemers worden geïnformeerd over de MVO issues in de lokale context en worden MVO onderwerpen opgenomen in het programma. Ook is de inzet van Nederland dat de Europese Commissie in elk handelsakkoord een ambitieus handel en duurzaamheidshoofdstuk uitonderhandelt waar samenwerking en promotie op het vlak van MVO onderdeel van uitmaakt. Voor onderhandelingen over investeringsbeschermingsovereenkomsten is de Nederlandse inzet dat de Europese Commissie afspraken over arbeid, milieu, duurzaamheid en transparantie opneemt in deze akkoorden. Verder worden de OESO Richtlijnen voor multinationale ondernemingen als voorwaarde gesteld bij handels- en investeringsbevorderende subsidies. Een ander belangrijk element van het beleid is voorlichting, zoals bevordering van kennis en bewustwording via MVO Nederland en voorlichting over de genoemde OESO Richtlijnen. Samen met het NCP en de SER worden deze onder de aandacht van het bedrijfsleven gebracht. Daarnaast is een brochure ontwikkeld over de ISO 26000 –norm voor MVO om de toepassing daarvan voor MKB'ers te vergemakkelijken. Ook ambassades dragen bij aan MVO voorlichting. Deze beschikken over kennis van lokale MVO zaken en informeren bedrijven hierover, organiseren MVO seminars en brengen bedrijven in contact met lokale NGO's en overheden.

22

Kunt u toelichten wat u bedoelt met het corrigeren van de negatieve externe effecten van de landbouw en de visserij en of dit op Europees en/of nationaal niveau wordt vormgegeven?

Antwoord

De Europese landbouw en visserij moeten zich verder blijven ontwikkelen om een concurrerende, duurzame en veilige landbouw- en visserijproductie binnen Europa te realiseren.

Er is toenemende internationale en Europees aandacht voor de kwaliteit van ons voedsel, met name de veiligheid van ons voedsel en de wijze waarop ons voedsel wordt geproduceerd. De zorg van de overheid bestaat onder meer uit tegengaan van de negatieve effecten van de landbouw en visserij door het borgen van maatschappelijke waarden als voedselzekerheid, voedselveiligheid en -kwaliteit, landschap, natuur, milieu (bodem, water, lucht, klimaat) en dierenwelzijn/diergezondheid. De overheid heeft in beginsel twee mogelijkheden van interventie.

De producenten zijn primair verantwoordelijk voor hun producten en productiewijze. Producenten opereren daarom op basis van normen en kaders die de overheid stelt en die goeddeels hun grondslag vinden in internationale, met name Europese regelgeving.

Daarnaast kan de overheid de landbouw of de visserij passend belonen voor allerlei maatschappelijk gewaardeerde prestaties. Prestaties die weliswaar verder gaan dan wettelijke minimumnormen, maar waarvoor via de markt voor landbouw- en visserijproducten geen beloningen plaatsvindt. Van sommige van die prestaties is al op EU-niveau afgesproken dat zij

van bovennationale of grensoverschrijdende betekenis zijn, bijvoorbeeld op het gebied van natuur, biodiversiteit, landschap, milieu en waterbeheer.

23

Wat is er de oorzaak van dat Nederland in 2011 naar de vierde plaats op de ranglijst van landen met het hoogste netto handelsoverschot is gezakt en welke acties moeten volgens u genomen worden om te zorgen dat Nederland weer stijgt op deze ranglijst?

Antwoord

Het netto handelsoverschot is de resultante van de jaarlijkse exportwaarde waarvan de jaarlijkse importwaarde wordt afgetrokken. Zoals in de tabel op pag. 83 te lezen is, neemt het handelsoverschot van Nederland nog steeds elk jaar toe (in 2011 is overschot 32 % hoger dan in 2006) maar stijgt het handelsoverschot van landen als Brazilië, Argentinië en Thailand sneller.

Om een betere positie te krijgen op de lijst moet Nederland zich vooral richten op producten uit het hogere marktsegment en op innovatie. Een verdere verduurzaming van de land- en tuinbouw en een sterk accent op kwaliteitsproducten zal onze exportpositie versterken. Het topsectorenbeleid, de inspanningen van de landbouwattachés en de handelsmissies kunnen helpen om onze positie op de lijst te verbeteren.

24

Kunt u aangeven hoe de maatschappelijke appreciatiescore voor de agrarische sector wordt berekend?

25

Waarom is de gemiddelde waardering voor de agrarische sector van de Nederland gedaald ten opzichte van vorige jaren?

Antwoord 24 en 25

De waardering is gebaseerd op een jaarlijks door TNS-NIPO verricht opinieonderzoek onder Nederlandse burgers. Het gaat om 1.000 respondenten uit de bevolking met een leeftijd van 15 jaar en ouder. Hun mening wordt gevraagd over de volgende meetwaarden: een schoon milieu, een mooi landschap, dierenwelzijn, natuur en andere maatschappelijke waarden. De verschillende aspecten leiden tot een totaalrapportcijfer van 7,5 in 2012 voor de agrarische sector wat nauwelijks lager is dan de referentiewaarde van 7,7 in het jaar 2009. Voor deze geringe daling is geen duidelijke verklaring te geven. De visserij sector werd beoordeeld met een 6,8. Mogelijke reden is dat Nederlanders over het algemeen minder bekend zijn met de visserijsector dan met de agrarische sector.

26

Waarom zijn er geen realisatiecijfers beschikbaar over 2012 ten aanzien van de verhouding duurzame investeringen versus totale investeringen?

Antwoord

De cijfers over de totale investeringen in 2012 en duurzame investeringen in 2012, die door LEI/DLO verzameld en geïnterpreteerd worden komen pas in de tweede helft van 2013 beschikbaar. Op het moment van opstellen van het Jaarverslag 2012 wordt dus gebruik gemaakt van de cijfers uit 2011.

27

De tweede tabel geeft een overzicht van investeringen onderverdeeld in duurzaam en niet-duurzaam. Welke criteria ten aanzien van duurzaamheid zijn hier gebruikt?

Antwoord

Als duurzame investeringen worden de investeringen beschouwd die vallen onder de onderstaande regelingen. De criteria die van toepassing zijn bij deze regelingen worden gebruikt als duurzaamheidscriteria voor deze indicator in de begroting en jaarverslag.

1. Milieu-investeringsaftrek en Willekeurige Afschrijving Milieu-investeringen (MIA/Vamil)
2. Energie Investeringsaftrek (EIA)
3. Groen Beleggen
4. Investeringen in energiebesparing (IRE)
5. Marktintroductie energie-innovaties (MEI)
6. Gecombineerde luchtwassystemen (2007-2010)
7. Investeringen in integraal duurzame stallen (RLS en GLB)
8. Fijnstofmaatregelen (2009-2011)
9. Milieuvriendelijke investeringen

28

Welke duurzaamheidseisen worden gesteld met betrekking tot de posten onder 16.1 'Agrarisch Ondernemerschap' en 'Agrarische Innovatie' betreffende subsidieverlening?

Antwoord

Onder Agrarisch Ondernemerschap valt de Garantstelling Landbouw plus. Deze garantstelling wordt alleen verstrekt voor financiering van de bouw van stallen die een certificaat hebben van de Maatlat Duurzame Veehouderij en kassen die een certificaat hebben Groen Labelkas. Bij 'Agrarische Innovatie' wordt subsidie verstrekt ten behoeve van 'Samenwerking bij innovatie'. Hierbij dienen de projecten bij te dragen aan de duurzaamheidsdoelen van de nieuwe uitdagingen van het Plattelands Ontwikkelings Programma (POP), zijnde hernieuwbare energie, water, tegengaan van klimaatverandering en biodiversiteit.

29

Kunt u toelichten waarom voor € 43,4 miljoen garantieverplichtingen zijn aangegaan in het kader van de garantiefaciliteit Landbouw, terwijl dit niet in de oorspronkelijke begroting was opgenomen en kunt u aangeven waaruit deze garantieverplichtingen bestaan?

Antwoord

In de ontwerpbegroting 2012 was geen rekening gehouden met de budgettaire verwerking van de overheveling van taken van de Stichting Borgstellingsfonds naar het Rijk. In de 2e suppletore begroting 2012 is dit gecorrigeerd en is het hiermee maximaal samenhangende verplichtingenbudget verhoogd met € 138 mln. Uiteindelijk zijn in 2012 daadwerkelijk voor € 43,4 mln. garantieverplichtingen aangegaan waarvan € 43,2 mln. betrekking heeft op de garantiefaciliteit Landbouw en € 0,2 mln. op de garantiefaciliteit visserij.

30

Kunt u een toelichting geven op de 43,3 miljoen euro aan garanties op pagina 85 en kunt u aangeven of dit exportgaranties zijn en in welk kader deze aan wie zijn verstrekt?

Antwoord

De 43,3 miljoen aan garantieverplichtingen betreffen garanties op leningen ten behoeve van investeringen in de ontwikkeling en verduurzaming van de land- en tuinbouw. Dit zijn geen exportgaranties.

31

Klopt het dat van de beloofde bezuinigingsopbrengsten van 46 miljoen euro ten opzichte van 2010 slechts 3,3 miljoen euro is gerealiseerd en kunt u een meerjarenoverzicht geven van de beloofde versus de gerealiseerde bezuinigingen?

Antwoord

De taakstelling uit het regeerakkoord van het vorige kabinet is voor het eerst verwerkt in de begroting 2012. Deze taakstelling op artikel 16 bedroeg voor NVWA en DR voor het jaar 2012 gezamenlijk € 4,1 mln. De opgelegde meerjarige taakstellingen voor DR en NVWA op dit artikel zien er als volgt uit (bedragen x € 1 mln).

	2012	2013	2014	2015	2016
NVWA	2,4	5,7	11,3	13,3	13,9
DR	1,7	4,1	8,1	9,5	10,0
Totaal	4,1	9,8	19,4	22,8	23,9

32

Kunt u aangeven of het vangstverbod voor paling gehandhaafd blijft en of palingvissers gedurende deze tijd aanspraak kunnen blijven maken op de regeling schadevergoeding dioxinepaling?

Antwoord

Ja, het vangstverbod voor paling blijft gehandhaafd. Ik heb op dit moment geen aanwijzingen dat de hoeveelheid dioxines en dioxineachtige PCB's in aal uit het gesloten gebied zodanig zijn gedaald dat deze het opheffen van het verbod rechtvaardigen. De vissers die getroffen zijn door het vangstverbod per 1 april 2011 zijn via 3 verschillende sporen tegemoetgekomen in de geleden schade. Via spoor 1 zijn de huurpenningen aan de vissers terugbetaald. Middels spoor 2 hebben de vissers een tegemoetkoming kunnen aanvragen voor kosten die niet terug te verdienen zijn tijdens de huurperiode en via spoor 3 hebben de vissers een tegemoetkoming voor inkomstenverlies gedurende 5 jaar kunnen aanvragen.

33

Kunt u toelichten waarom de realisatiecijfers voor 2012 voor fosfaat en stikstof nog niet beschikbaar zijn en kunt u hier de Kamer alsnog over informeren?

Antwoord

De realisatiecijfers voor de indicatoren 'realisatie normen fosfaat' en 'realisatie normen stikstof' worden verzameld door het CBS en gepresenteerd in de CBS-statistiek 'Mineralen in de landbouw'. Omdat de realisatiecijfers feitelijk het overschot op landbouwgrond (zijnde het totaal verlies aan mineralen op landbouwgrond door toepassen van meststoffen in de Nederlandse landbouw en als gevolg van neerslag na opname door de gewassen) voor fosfor en stikstof representeren, kunnen deze cijfers pas na afloop van het betreffende kalenderjaar

verzameld worden. Verzameling en bewerking nemen echter ook de nodige tijd in beslag met als gevolg dat de definitieve cijfers over het betreffende jaar pas ruim een jaar nadat het betreffende jaar is afgelopen beschikbaar zijn. Over het jaar 2012 zijn daarom nog geen realisatiecijfers beschikbaar. Het CBS heeft aangekondigd dat de voorlopige cijfers over 2012 in het derde kwartaal van 2013 zullen worden gepubliceerd.

Wel zijn inmiddels de definitieve cijfers van het CBS over het jaar 2011 beschikbaar. De definitieve realisatiecijfers over 2011 voor fosfaat en stikstof zijn vastgesteld op 34 miljoen kg respectievelijk 331 mln kg.

34

Kunt u aangeven waarom de monitoring integraal duurzame stallen, peildatum 1 januari 2013, nog niet naar de Kamer is gestuurd en bent u bereid deze rapportage alsnog zo snel mogelijk naar de Kamer te sturen?

Antwoord

De monitor integraal duurzame stallen met peildatum 1 januari 2013 zal begin juni worden afgerond en daarna zo spoedig mogelijk naar de Tweede Kamer worden gestuurd.

35

Kunt u aangeven waarom er geen voldoende middelen beschikbaar zijn uit de Reserve Borgstellingsfaciliteit om de meeruitgaven gedaan aan uitkeringen op verliesdeclaraties op basis van de Garantstelling Landbouw te financieren en uit welke onderdelen van artikel 16 deze uitgaven nu gedekt zijn?

Antwoord

In 2012 was de verwachting dat in 2013 als gevolg van de economische crisis een groot bedrag aan verliesdeclaraties uitgekeerd zou moeten worden (huidige prognose: € 23 mln.). Daarom is besloten de verliesdeclaratie van 2012 (€ 8,4 mln.) niet te onttrekken uit de reserve zodat deze reserve voldoende op peil blijft voor de betaling van toekomstige verliesdeclaraties en om nieuwe garanties af te kunnen geven op leningen voor investeringen. Dekking voor de verliesdeclaraties van 2012 heeft plaatsgevonden uit meevallers op onderdelen 16.1 "versterken concurrentiekracht en verduurzaming agroketens en visserij", 16, 2 "Borgen voedselveiligheid en -kwaliteit" en 16.3 "plant- en diergezondheid" van artikel 16.

36

Kunt u aangeven waarom er alvast geld is uitgetrokken voor flankerend beleid ten behoeve van de nertsenhouderssector en kunt u aangeven uit welke kamerstukken blijkt dat er ruimte is voor deze reservering en kunt u tevens toelichten waar de meeruitgaven, gedaan ten behoeve van de uitkering op verliesdeclaraties, zijn uitgekeerd en waarom?

Antwoord

Naar aanleiding van het amendement Van Gerven/Dijsselbloem (TK, 2010-2011, 32 609 XIII, nr. 4) wordt voor de periode 2011 t/m 2024 jaarlijks een bijdrage van 2 miljoen euro gestort in de begrotingsreserve borgstellingsfaciliteit ten behoeve van flankerend beleid naar aanleiding van het verbod op de pelsdierhouderij. Dekking is gevonden binnen het artikel 16 "Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens", zoals het amendement ook vraagt.

37

Kunt u aangeven waarom er voor 2012 en 2013 een structureel tekort is van €1 miljoen voor de bijdrage aan het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Cgtb)

Antwoord

De inkomsten van het Ctgb komen voor het grootste deel uit de tarieven die door de toelatingsaanvragers en -houders worden betaald. Het tekort heeft betrekking op de bijdrage van de rijksoverheid voor werkzaamheden die het Ctgb uitvoert voor de rijksoverheid. De afgelopen jaren zijn er bij de zelfstandige bestuursorganen - zoals het Ctgb – enerzijds efficiëntie bezuinigingen doorgevoerd, anderzijds nam de hoeveelheid werk voor het Ctgb toe (bijvoorbeeld de implementatie van de Europese gewasbeschermingsverordening en van de Europese biocidenverordening, herbeoordeling neonicotinoïden). Het is te verwachten dat de hoeveelheid werk voor het Ctgb in de komende jaren verder zal toenemen. Er is derhalve sprake van een structureel tekort. Voor 2014 zal ik - zoals ook aangegeven in het jaarverslag 2012 - bezien hoe dit structurele probleem kan worden opgelost.

38

Kunt u aangeven wat het SBIR-programma Voedselverspilling tot nu toe heeft opgeleverd?

Antwoord

Het SBIR tenderinstrument is toegepast om het bedrijfsleven te vragen met oplossingen te komen voor het maatschappelijk probleem van 'voedselverspilling'. Agentschap NL voert het SBIR programma uit. De SBIR 'Verminderen van Voedselverspilling' geeft zicht op reductie van voedselverspilling van 196.129 ton (196 miljoen kg per jaar).

Resultaten na fase 1, het 'haalbaarheidsonderzoek':

- Er zijn 53 offerten ontvangen
- 16 bedrijven zijn geselecteerd om een haalbaarheidsonderzoek te doen.
- 15 bedrijven hebben duidelijkheid over de mogelijkheden die hun innovatie heeft in de markt.
- 7 bedrijven werken dit verder uit in een 'Onderzoek en Ontwikkel traject' (fase 2).

Resultaten fase 2, het 'Onderzoek en Ontwikkel traject'

Een zevental bedrijven in de voedingsmiddelenindustrie ontwikkelen momenteel innovatieve tools en technieken om voedselverspilling terug te dringen

De looptijd van fase 2 is van oktober 2012 tot oktober 2014. Als alle projecten zijn geïmplementeerd kan het definitieve resultaat bepaald worden.

39

Kunt u de resultaten van de 51 pilots toelichten die (mede) zijn gefinancierd door het Ministerie van Economische Zaken in het kader van de verduurzaming van de voedselketen?

Antwoord

In de looptijd van het Platform Verduurzaming Voedsel van 2009 tot eind 2012 zijn 51 pilots gestart waarvan er op dit moment nog 24 doorlopen. Hoewel dus nog niet alle resultaten bekend zijn, zijn toch al veel effecten zichtbaar.

Het werken met innovatiepilots heeft geleid tot een betere samenwerking in de keten en ook de samenwerking met ngo's is sterk verbeterd. Door het definiëren van 9 verduurzamingsthema's kregen bedrijven de ruimte om passend bij de eigen bedrijfsvoering stappen in de verduurzaming te zetten. De pilots hebben laten zien dat verduurzaming mogelijk is en ook economisch interessant kan zijn.

Duurzaamheid is een gangbaar begrip geworden door het ontwikkelen van branchespecifieke voorbeeldaanpakken. Hierdoor werd de bereidheid om in innovatie te investeren steeds groter, is het aanbod van duurzame producten sterk toegenomen en ontstaan weer nieuwe samenwerkingsverbanden en innovaties. Door verduurzaming steeds meer integraal aan te pakken is de transparantie in de keten toegenomen en hebben partners verderop in de keten een toenemend belang bij duurzaam geproduceerde producten. Verdere opschaling en verbreding liggen nu binnen bereik en kunnen leiden tot een generieke duurzaamheidssprong (vlees, AGF). De resultaten van de pilots worden meegenomen in de evaluatie van het Platform Verduurzaming Voedsel die voor de zomer gereed zal zijn.

40

Welke acties moeten volgens u genomen worden om ervoor te zorgen dat Nederland alsnog de doelstelling/streefwaarde haalt met betrekking tot de vermindering van voedselverspilling?

Antwoord

Tijdens het Algemeen Overleg met uw Kamer op 21 maart 2013 heb ik aan uw Kamer toegezegd voor de zomer mijn visie op de verduurzaming van de voedselketen aan u toe te zenden, inclusief een actieplan rondom de vermindering van de voedselverspilling.

41

Kunt u aangeven wanneer de nota naar aanleiding van het verslag betreffende het wetsvoorstel beperkte veredelingsvrijstelling naar de Kamer wordt gestuurd?

Antwoord

Uiterlijk voor het zomerreces zal de nota naar aanleiding van het verslag betreffende het wetsvoorstel beperkte veredelingsvrijstelling naar uw Kamer worden gestuurd.

42

Kunt u aangeven welke projecten er samen met het bedrijfsleven zijn gestart in het kader van de programma's voor landbouwontwikkeling en voedselzekerheid, voor welke bedragen en met welk resultaat en of deze middelen onder de ODA-criteria vallen?

Antwoord

In 2012 zijn met het bedrijfsleven in twintig landen¹ projecten gestart op het gebied van landbouwontwikkeling en voedselzekerheid. Deze projecten variëren in omvang van enkele tienduizenden euro's tot enkele miljoenen over meerdere jaren. In de regel wordt er bij dergelijke projecten gewerkt op basis van cofinanciering door de betrokken bedrijven en organisaties. Ook in thematiek zijn projecten zeer verschillend. Zo is er in Egypte een project gestart met Nederlandse en Egyptische bedrijven dat gericht is op versterking van de agrologistieke keten van versproducten, terwijl met Nederlandse bedrijven en

¹ Ethiopië, Ghana, Indonesië, Oeganda, Kenia, Malawi, Vietnam, Burundi, Mali, Rwanda, Peru, DR Congo, Colombia, Zuid-Afrika, Nicaragua, Armenië, Tanzania, Mozambique, de Filippijnen, Egypte.

kennisinstellingen in Indonesië een project is opgezet dat bijdraagt aan verduurzaming van de teelten van o.a. paprika's, sjalotten en chilipepers. Beide projecten zijn nog niet afgerond, maar net als andere projecten is het beoogde resultaat dat door middel van samenwerking tussen Nederlandse en lokale bedrijven de voedselproductie wordt verbeterd. Eén project is rechtstreeks gefinancierd vanuit de begroting van EZ en wordt niet meegerekend als ODA-uitgaven. Projecten die vanuit de ambassades worden gefinancierd worden wel als ODA aangemerkt. Samen met het bedrijfsleven zijn er ook verschillende projecten gestart via de Faciliteit Duurzaam Ondernemen en Voedselzekerheid (FDOV), die op de begroting van het Ministerie van Buitenlandse Zaken staat en waarvan de uitgaven als ODA aangemerkt worden. FDOV draagt maximaal 50% bij aan de financiering van projecten, de andere helft wordt betaald door de niet-publieke partijen in het partnerschap. EZ heeft bijgedragen aan de indiening van verschillende projecten en zal ook betrokken zijn bij de uitvoering deze projecten. Hierbij gaat het om (meerjarige) programma's die voor een groot deel vanuit de topsectoren komen.

43

Kunt u toelichten welke afspraken met het Ministerie van Financiën zijn gemaakt over de onttrekking van € 3,2 miljoen aan de begrotingsreserve apurement?

Antwoord

Met het Ministerie van Financiën is de afspraak gemaakt dat zij moeten instemmen met onttrekkingen uit de begrotingsreserve.

44

Voor hoeveel directeuren is de 1 miljoen euro voor directeuren Voedsel en Warenautoriteit (VWA) en welk bedrag is per directeur uitbetaald en in welk kader?

Antwoord

Met ingang van 2012 worden de salarissen van de directeuren NVWA niet meer meegenomen in het budget van het departement maar uit het budget van de NVWA betaald. Vandaar de overheveling van circa € 1 mln. Het gaat niet om extra gelden. De betreffende acht directeuren van de NVWA zijn ingeschaald conform het functiegebouw rijk. Het budget dient dan ook ter dekking van de salarissen en is als zodanig gebruikt.

45

Kunt u aangeven of de genomen maatregelen, zoals het opstellen van Human Capital Agenda's, het instellen van Centra voor Innovatief Vakmanschap en de inzet op loopbaan oriëntatie, voldoende zijn om het grote verwachte tekort van vakkrachten in de agrarische sector tegen te gaan?

Antwoord

Met de topsectoren Agro en Food en Tuinbouw en Uitgangsmaterialen en het onderwijs wordt voortvarend, planmatig en structureel, samengewerkt om eventuele problemen op de arbeidsmarkt tijdig te identificeren en gezamenlijk op te lossen. De primaire verantwoordelijkheid ligt bij het bedrijfsleven en het onderwijs om tot concrete resultaten te komen. EZ faciliteert hierin. Een goed instrument hierbij is de "Human Capital Agenda van de topsectoren" waarin acties staan die nu tot uitvoering komen. Concrete voorbeelden hiervan zijn acties die gericht zijn op het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en

bedrijfsleven o.a. via het concept "School als Kenniscentrum", Centra voor Innovatief Vakmanschap, Centres of Expertise en lectoraten.

Overigens staan in het jaarverslag EZ 2012, naast de "inzet op loopbaan oriëntatie" en het "opstellen van Human Capital Agenda's", een groot aantal andere acties genoemd zoals: het aanboren van nieuwe potentiële leerlinggroepen met name in de (Rand)stedelijke omgeving, het tegengaan van voortijdig schoolverlaten, het vergroten van de doorstroom naar hogere opleidingsniveaus, het versterken van de zij-instroom in de agrarische sector via omscholing, het bij- en herscholen van bestaande arbeidskrachten, het versterken van het imago en de aantrekkingskracht van de sector, het interesseren van jongeren in het primair- en voortgezet onderwijs voor de agrarische sector via het programma Leren voor Duurzame Ontwikkeling.

Voor alle bovenstaande acties geldt dat zij gericht zijn op het verbeteren van de instroom van goed gekwalificeerde beroepsbeoefenaars op de agrarische arbeidsmarkt.

46

Bent u bereid een plan van aanpak naar de Kamer te sturen voor de beleidsdoorlichting 'Natuur en regio' conform de vergelijkbare toezegging van uw voorganger bij beleidsartikel 16 (Kamerstuk 33400-XIII, nr. 18)?

Antwoord

Ja, ik zal een plan van aanpak voor de beleidsdoorlichting "Natuur en Regio" naar uw Kamer sturen.

47

Bent u bereid in het jaarverslag en in de begroting van Economische Zaken inzicht te geven in streefwaarden en effectindicatoren voor de staat en instandhouding van Natura 2000, zoals de Algemene Rekenkamer aanbeveelt in haar brief van 21 november 2012 (Kamerstuk 31 865, nr. 46)?

48

Bent u bereid daarbij tevens beleidsconclusies te trekken, zodat de Tweede Kamer voldoende zicht krijgt op de vorderingen die gemaakt worden om aan de Europese verplichtingen te voldoen?

Antwoord 47 en 48

Het doel van Natura 2000 is het bereiken van de landelijke gunstige staat van instandhouding voor desbetreffende natuurwaarden. Op landelijk niveau wordt eens in de zes jaar de balans opgemaakt en hierover aan de Europese Commissie gerapporteerd. Deze gegevens zullen ook dienen als input voor de evaluatie van de Natura 2000-doelen, die gepland staat voor 2015. Deze evaluatie levert informatie over het behalen van de doelen. Daar zullen ook de door u gevraagde beleidsconclusies getrokken worden. Aangezien het gaat om (dynamische) natuur is het niet zinvol op basis van jaarlijkse gegevens conclusies te trekken. Daarom zie ik geen toegevoegde waarde van het rapporteren hierover in het jaarverslag en de jaarlijkse begroting van mijn ministerie. Ik zal uw Kamer informeren bij de geplande evaluatie van de Natura 2000-doelen en evaluaties die daarop zullen volgen.

49

Bent u bereid in het jaarverslag en in de begroting van Economische Zaken prestatie-indicatoren op te nemen ten aanzien van de voortgang van de EHS of de ontwikkelopgaven voor nieuwe natuur (zie Kamerstuk 31 865, nr. 46) en welke nadere afspraken gaat u hierover met de provincies maken?

Antwoord

Ik wil de Tweede Kamer graag informeren over de voortgang van de EHS en de ontwikkelopgaven voor nieuwe natuur die daarmee samenhangen. Ik zal u in de aangekondigde hoofdlijnennotitie over ontwikkeling en beheer van natuur in Nederland informeren over de afspraken, die ik met provincies wil maken over de vorm en frequentie van deze voortgangsinformatie. Het nog in te winnen advies over het optimaal inrichten van de voortgangsmonitoring in de toekomst, zoals gevraagd in de motie van Veldhoven (TK 33 441, nr.9), zal ik betrekken bij de invulling van de voortgangsrapportages.

50 – PDN [Habing]

Bent u bereid in het jaarverslag en in de begroting van Economische Zaken inzicht te geven in de status van de beheerplannen van alle Natura-2000 gebieden (in plaats van alleen de prestaties van het Rijk), zoals de Algemene Rekenkamer aanbeveelt in haar brief van 21 november 2012 (Kamerstuk 31 865, nr. 46)?

Antwoord

Ik ben bereid u los van het jaarplan op nog nader vast te stellen tijdstippen te informeren over de stand van zaken van alle beheerplannen.

51

Gaat u, zoals uw voorganger heeft toegezegd (in Kamerstuk 33240-XIII, nr. 19) in het jaarverslag 2012 van het ministerie van Economische Zaken verantwoording afleggen over de ILG-periode 2007 tot en met 2010? Zo ja, op welke wijze wordt de definitieve prestatiebeoordeling van het Comité van Toezicht daarin betrokken? Zo nee, wanneer kan de Tweede Kamer de definitieve verantwoording over de ILG-periode tot en met 2010 tegemoet zien?

Antwoord

De verantwoording over de ILG-periode vindt niet plaats middels het departementale jaarverslag, maar – conform de wettelijke ILG-systematiek – aan de hand van de provinciale verantwoordingsrapportages 2007-2010. Via de jaarverslagen van de provincies worden de verstrekte en nog vast te stellen ILG voorschotten verantwoord. Conform de ILG afrondingsovereenkomsten zal ik in 2013 de ILG-budgetten definitief vaststellen op basis van de ILG-rapportages t/m 2010. Ik heb u hierover geïnformeerd bij de beantwoording van de motie Jacobi (Kamerstuk 33240-XIII, nr. 17).

52

Beschouwt u de definitieve afrekening van de ILG-voorschotten 2007 tot en met 2010 als een nulmeting voor de herijkte en/of robuuste EHS, zoals de Algemene Rekenkamer aangeeft in het rapport bij het jaarverslag 2011 van EL&I (Kamerstuk 33240-XIII, nr. 2, pagina 10)? Zo ja, op welke wijze gaat u deze nulmeting gebruiken?

Antwoord

Nee, ik beschouw de definitieve afrekening van de ILG-voorschotten 2007 t/m 2010 als vaststelling van het definitieve ILG-budget. Een nulstand over de herijkte en/of robuuste EHS maakt daar geen onderdeel van uit.

53

Kunt u verklaren waarom u geen accountantsverklaringen van de provincies bij hun ILG-rapportages naar de Kamer heeft gestuurd, zoals in de bestuursakkoorden met de provincies is afgesproken en zoals onder meer is toegezegd door uw voorganger (Kamerstuk 30 825, nr. 57, pag. 24)?

Antwoord

De provinciale accountantsverklaringen maken onderdeel uit van de ILG informatie en verantwoordingssystematiek. Het ILG wordt afgerekend over de bestedingen en prestaties t/m 2010. Ik zal u zo spoedig mogelijk informeren over de afrekening van het ILG en het vaststellen van het ILG budget waarbij ik de provinciale accountantsverklaringen en de eindrapportage van het Comité van Toezicht zal betrekken.

54

Kunt u een helder meerjarenoverzicht (2007-2016) geven waarin enerzijds alle verplichtingen (bedragen) staan die eerst in het kader van de Wet Investeringsbudget Landelijk Gebied (WILG) en later met het Onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur richting de provincies staan en anderzijds de bedragen die daadwerkelijk zijn overgemaakt in dat jaar naar het provinciefonds en kunt u aangeven of er ook bedragen zijn die zijn doorgeschoven naar latere jaren of geparkeerd zijn op andere plaatsen?

Antwoord

De totale verplichting voor de rijksbijdrage in het kader van het ILG betrof de gehele periode 2007-2013 (niet 2016). De totale toezegging op grond van de laatste ILG-beschikkingen in 2010, waarin de laatste wijzigingen op eerdere beschikkingen waren verwerkt bedroeg € 3.694.512,-. Dit bedrag is exclusief financiering via de zogenaamde PNB-leningen (particuliere natuurbeherende organisaties), EU-middelen voor het Plattelandsontwikkelingsprogramma en exploitatiewinst van Bureau Beheer Landbouwgronden, die niet via de begroting van EZ liepen.

De verplichting per provincie werd jaarlijks geactualiseerd voor de werkelijke betaalde voorschotten en (meerjarige) doorwerking van wijzigingen in de ILG-bestuursovereenkomsten en de voorschotten werden in jaartranches betaald. In de begroting van voormalig LNV werden deze gegevens opgenomen in de overzichtsconstructie ILG. In onderstaande tabel zijn de totalen opgenomen uit de overzichtsconstructie zoals die eerder waren opgenomen in de LNV begrotingen en laatstelijk geactualiseerd zijn in het kader van het verzoek in het wetgevingsoverleg van de vaste commissie voor Economische Zaken, Landbouw en Innovatie van 7 juni 2012 naar aanleiding van de behandeling van het Jaarverslag 2011 (zie TK 33 240 XIII, nr. 19).

bedragen x 1 mln	2007	2008	2009	2010	2011
totaal ILG	439,2	497,8	428,5	471,8	643,5

De bedragen die, na verwerking van de taakstelling van het kabinet Rutte-Verhagen, op grond van het Onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur via het Provinciefonds zijn en zullen worden betaald, staan hieronder. Het bedrag voor 2012 is bij Slotwet in 2012 overgeheveld, de bedragen 2013 en 2014 zijn bij Voorjaarsnota 2013 overgeheveld.

bedragen x 1 mln	2012	2013	2014*
decentralisatie-uitkering (PF)	261,0	267,1	40,3

* Dit betreft enkel uitgaven t.b.v. voormalige FES projecten.

55

Kunt u een overzicht geven van alle Natura 2000-gebieden en per gebied de stand van zaken wat betreft de aanwijzingsprocedure en de totstandkoming van de beheerplannen aangeven?

Vraag 71

Kunt u van alle Natura 2000-gebieden in een tabelvorm aangeven in welke fase de beheerplannen verkeren?

Antwoord 55 en 71

De stand van zaken per gebied d.d. 28 mei 2013 is weergegeven in onderstaande tabel. In totaal zijn er 163 Natura 2000-gebieden, waarvan 91 gebieden zijn aangewezen, 67 in ontwerp zijn gepubliceerd en 5 nog in voorbereiding zijn (nog geen ontwerpbesluit). Wat betreft de beheerplannen zijn voor 3 gebieden de beheerplannen definitief vastgesteld. Verder is voor 8 gebieden het ontwerpbeheerplan vastgesteld en is de inspraakprocedure doorlopen maar is het beheerplan nog niet definitief vastgesteld. De rest van de beheerplannen zit in het voorstadium van vaststelling.

Overzicht status Natura 2000-gebieden d.d. 4 juni 2013

Natura 2000-nr	Natura 2000 gebied	Aanwijzingsbesluiten Stand van zaken d.d. 4 juni 2013	Beheerplannen Stand van zaken d.d. 4 juni 2013
1	Waddenzee (HR Eems-Dollard alleen aangemeld)	aangewezen	geen ontwerp gereed
2	Duinen en Lage Land Texel	aangewezen	geen ontwerp gereed
3	Duinen Vlieland	aangewezen	geen ontwerp gereed
4	Duinen Terschelling	aangewezen	geen ontwerp gereed
5	Duinen Ameland	aangewezen	geen ontwerp gereed
6	Duinen Schiermonnikoog	aangewezen	geen ontwerp gereed
7	Noordzeekustzone	aangewezen	geen ontwerp gereed
8	Lauwersmeer	aangewezen	geen ontwerp gereed
9	Groote Wielen	aangewezen	geen ontwerp gereed
10	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	aangewezen	vastgesteld ontwerpbeheerplan

Natura 2000-nr	Natura 2000 gebied	Aanwijzingsbesluiten Stand van zaken d.d. 4 juni 2013	Beheerplannen Stand van zaken d.d. 4 juni 2013
11	Witte en Zwarte Brekken	aangewezen	geen ontwerp gereed
12	Sneekerveergebied	aangewezen	geen ontwerp gereed
13	Alde Feanen	aangewezen	geen ontwerp gereed
14	Deelen	aangewezen	vastgesteld ontwerpbeheerplan
15	Van Oordt's Mersken	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
16	Wijnjeterper Schar	aangewezen	geen ontwerp gereed
17	Bakkeveense Duinen	aangewezen	geen ontwerp gereed
18	Rottige Meenthe & Brandemeer	aangewezen	geen ontwerp gereed
19	Leekstermeergebied	aangewezen	geen ontwerp gereed
20	Zuidlaardermeergebied	aangewezen	geen ontwerp gereed
21	Lieftingsbroek	aangewezen	geen ontwerp gereed
22	Norgerholt	aangewezen	vastgesteld ontwerpbeheerplan
23	Fochteloërveen	aangewezen	geen ontwerp gereed
24	Witterveld	aangewezen	geen ontwerp gereed
25	Drentsche Aa-gebied	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
26	Drouwenezand	aangewezen	geen ontwerp gereed
27	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	aangewezen	geen ontwerp gereed
28	Elperstroomgebied	aangewezen	geen ontwerp gereed
29	Havelte-Oost	aangewezen	geen ontwerp gereed
30	Dwingelderveld	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
31	Mantingerbos	aangewezen	geen ontwerp gereed
32	Mantingerzand	aangewezen	geen ontwerp gereed
33	Bargerveen	aangewezen	geen ontwerp gereed
34	Weerribben	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
35	Wieden	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
36	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
37	Olde Maten & Veerslootslanden	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
38	Uiterwaarden IJssel *	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
39	Vecht- en Beneden-Reggegebied	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
40	Engbertsdijksvenen	aangewezen	geen ontwerp gereed
41	Boetelerveld	aangewezen	geen ontwerp gereed
42	Sallandse Heuvelrug	aangewezen	geen ontwerp gereed
43	Wierdense Veld	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
44	Borkeld	aangewezen	geen ontwerp gereed
45	Springendal & Dal van de Mosbeek	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed

Natura 2000-nr	Natura 2000 gebied	Aanwijzingsbesluiten Stand van zaken d.d. 4 juni 2013	Beheerplannen Stand van zaken d.d. 4 juni 2013
46	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	aangewezen	geen ontwerp gereed
47	Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	aangewezen	geen ontwerp gereed
48	Lemselermaten	aangewezen	geen ontwerp gereed
49	Dinkelland	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
50	Landgoederen Oldenzaal	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
51	Lonnekermeer	aangewezen	geen ontwerp gereed
53	Buurserzand & Haaksbergerveen	aangewezen	geen ontwerp gereed
54	Witte Veen	aangewezen	geen ontwerp gereed
55	Aamsveen	aangewezen	geen ontwerp gereed
56	Arkemheen	aangewezen	geen ontwerp gereed
57	Veluwe	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
58	Landgoederen Brummen	aangewezen	geen ontwerp gereed
60	Stelkampsveld	aangewezen	geen ontwerp gereed
61	Korenburgerveen	aangewezen	geen ontwerp gereed
62	Willinks Weust	aangewezen	geen ontwerp gereed
63	Bekendelle	aangewezen	geen ontwerp gereed
64	Wooldse Veen	aangewezen	geen ontwerp gereed
65	Binnenveld	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
66	Uiterwaarden Neder-Rijn *	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
67	Gelderse Poort *	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
68	Uiterwaarden Waal *	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
69	Bruuk	aangewezen	geen ontwerp gereed
70	Lingegebied & Diefdijk-Zuid	aangewezen	geen ontwerp gereed
71	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	aangewezen	geen ontwerp gereed
72	Ijsselmeer	aangewezen	geen ontwerp gereed
73	Markermeer & IJmeer	aangewezen	geen ontwerp gereed
74	Zwarte Meer	aangewezen	geen ontwerp gereed
75	Ketelmeer & Vossemeer	aangewezen	geen ontwerp gereed
76	Veluwerandmeren	aangewezen	geen ontwerp gereed
77	Eemmeer & Gooimeer Zuidoever	aangewezen	geen ontwerp gereed
78	Oostvaardersplassen	aangewezen	geen ontwerp gereed
79	Lepelaarplassen	aangewezen	vastgesteld ontwerpbeheerplan
81	Kolland & Overlangbroek	aangewezen	geen ontwerp gereed
82	Uiterwaarden Lek	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
83	Botshol	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed

Natura 2000-nr	Natura 2000 gebied	Aanwijzingsbesluiten Stand van zaken d.d. 4 juni 2013	Beheerplannen Stand van zaken d.d. 4 juni 2013
84	Duinen Den Helder - Callantsoog	aangewezen	geen ontwerp gereed
85	Zwanenwater & Pettemerduinen	aangewezen	geen ontwerp gereed
86	Schoorlse Duinen	aangewezen	geen ontwerp gereed
87	Noordhollands Duinreservaat	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
88	Kennemerland-Zuid	aangewezen	geen ontwerp gereed
89	Eilandspolder	aangewezen	geen ontwerp gereed
90	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
91	Polder Westzaan	aangewezen	geen ontwerp gereed
92	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	aangewezen	geen ontwerp gereed
93	Polder Zeevang	aangewezen	vastgesteld ontwerpbeheerplan
94	Naardermeer	aangewezen	geen ontwerp gereed
95	Oostelijke Vechtplassen	aangewezen	geen ontwerp gereed
96	Coepelduynen	aangewezen	geen ontwerp gereed
97	Meijndel & Berkheide	aangewezen	geen ontwerp gereed
98	Westduinpark & Wapendal	aangewezen	vastgesteld ontwerpbeheerplan
99	Solleveld & Kapittelduinen	aangewezen	vastgesteld ontwerpbeheerplan
100	Voornes Duin	aangewezen	geen ontwerp gereed
101	Duinen Goeree & Kwade Hoek	aangewezen	geen ontwerp gereed
102	De Wilck	aangewezen	geen ontwerp gereed
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
104	Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	aangewezen	vastgesteld beheerplan
105	Zouweboezem	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
106	Boezems Kinderdijk	aangewezen	geen ontwerp gereed
107	Donkse Laagten	aangewezen	geen ontwerp gereed
108	Oude Maas	aangewezen	geen ontwerp gereed
109	Haringvliet	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
110	Oudeland van Strijen	aangewezen	vastgesteld beheerplan
111	Hollands Diep	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
112	Biesbosch	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
113	Voordelta	aangewezen	vastgesteld beheerplan
114	Krammer-Volkerak	HR aangemeld, nog geen ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
115	Grevelingen	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
116	Kop van Schouwen	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
117	Manteling van Walcheren	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed

Natura 2000-nr	Natura 2000 gebied	Aanwijzingsbesluiten Stand van zaken d.d. 4 juni 2013	Beheerplannen Stand van zaken d.d. 4 juni 2013
118	Oosterschelde	aangewezen	geen ontwerp gereed
119	Veerse Meer	aangewezen	geen ontwerp gereed
120	Zoommeer	VR aangewezen, HR aangemeld, nog geen ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
121	Yerseke en Kapelse Moer	aangewezen	geen ontwerp gereed
122	Westerschelde & Saeftinghe	aangewezen	geen ontwerp gereed
123	Zwin en Kievittepolder	aangewezen	geen ontwerp gereed
124	Groote Gat	aangewezen	geen ontwerp gereed
125	Canisvliet	aangewezen	geen ontwerp gereed
126	Vogelkreek	aangewezen	geen ontwerp gereed
127	Markiezaat	aangewezen	geen ontwerp gereed
128	Brabantse Wal	aangewezen	geen ontwerp gereed
129	Ulvenhoutse Bos	aangewezen	geen ontwerp gereed
130	Langstraat	aangewezen	geen ontwerp gereed
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	aangewezen	geen ontwerp gereed
132	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	aangewezen	geen ontwerp gereed
133	Kampina en Oisterwijkse Vennen	aangewezen	geen ontwerp gereed
134	Regte Heide & Riels Laag	aangewezen	geen ontwerp gereed
135	Kempenland-West	aangewezen	geen ontwerp gereed
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
137	Strabrechtse Heide & Beuven	aangewezen	geen ontwerp gereed
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	aangewezen	geen ontwerp gereed
139	Deurnsche Peel & Mariapeel	aangewezen	geen ontwerp gereed
140	Groote Peel	aangewezen	geen ontwerp gereed
141	Oeffelter Meent	aangewezen	geen ontwerp gereed
142	Sint Jansberg	aangewezen	geen ontwerp gereed
143	Zeldersche Driessen	aangewezen	geen ontwerp gereed
144	Boschhuizerbergen	aangewezen	geen ontwerp gereed
145	Maasduinen	aangewezen	geen ontwerp gereed
146	Sarsven en De Banen	aangewezen	geen ontwerp gereed
147	Leudal	aangewezen	geen ontwerp gereed
148	Swalmdal	aangewezen	geen ontwerp gereed
149	Meinweg	aangewezen	geen ontwerp gereed

Natura 2000-nr	Natura 2000 gebied	Aanwijzingsbesluiten Stand van zaken d.d. 4 juni 2013	Beheerplannen Stand van zaken d.d. 4 juni 2013
150	Roerdal	aangewezen	geen ontwerp gereed
151	Abdij Lilbosch & voormalig Klooster Mariahoop	aangewezen	vastgesteld ontwerpbeheerplan
152	Grensmaas	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
153	Bunder- en Elsloërbos	aangewezen	geen ontwerp gereed
154	Geleenbeekdal	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
155	Brunsummerheide	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
156	Bemelerberg en Schiepersberg	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
157	Geuldal	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
158	Kunderberg	aangewezen	geen ontwerp gereed
159	Sint Pietersberg en Jekerdal	ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
160	Savelsbos	aangewezen	geen ontwerp gereed
161	Noorbeemden & Hoogbos	aangewezen	geen ontwerp gereed
162	Abtskolk & De Putten	aangewezen	geen ontwerp gereed
163	Vlakte van de Raan	aangewezen	geen ontwerp gereed
164	Doggersbank	aangemeld, nog geen ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
165	Klaverbank	Aangemeld, nog geen ontwerpbesluit	geen ontwerp gereed
166	Friese Front	in voorbereiding	geen ontwerp gereed
*	deze vier gebieden zullen worden aangewezen als 1 samengevoegd gebied Rijntakken		
		Totaaloverzicht aanwijzingsbesluiten	Totaaloverzicht beheerplannen
		121 aangewezen	3 beheerplannen definitief vastgesteld
		37 ontwerpbesluit	8 beheerplannen in ontwerp vastgesteld
		5 in voorbereiding (nog geen ontwerpbesluit)	152 beheerplannen nog niet in ontwerp gereed
		163 in totaal	163 totaal

Kunt u aangeven of en zo ja wat de reacties waren bij de inspraakprocedure met betrekking tot het schrappen van de complementaire doelen en kunt u aangeven of provincies of beheerders bezwaar hebben gemaakt?

Antwoord

Op 30 juli 2012 is het ontwerpwijzigingsbesluit, waarmee de complementaire doelen uit 13 reeds aangewezen Natura 2000-gebieden werden verwijderd, in de Staatscourant bekend gemaakt (Staatscourant 2012, nr. 15779). Tijdens de inspraakprocedure die op de bekendmaking volgde, zijn er door negen personen of instanties zienswijzen ingediend. De meeste van deze zienswijzen richten zich op het behoud van de complementaire doelen. Op 13 maart 2013 is het wijzigingsbesluit in de Staatscourant gepubliceerd (Staatscourant 2013, nr. 6334) waarbij in de Nota van toelichting is gereageerd op de ontvangen zienswijzen. De beroepstermijn liep van 14 maart 2013 tot en met 24 april 2013. Ik heb nog geen bericht ontvangen dat er beroepen zijn ingediend.

57

Vallen de (rode lijst-) soorten van Caribisch Nederland ook onder deze indicator? Zo nee, hoe wordt daar de biodiversiteit gemonitord?

58

Is Nederland verplicht om met betrekking tot de soorten die op de BES-eilanden voorkomen de rode lijststatus bij te houden?

Antwoord 57 en 58

Voor Caribisch Nederland wordt een eigen monitoringsystematiek opgezet. Basis voor de monitoring vormen de soorten, die volgens internationale verdragen beschermd zijn. De vigerende internationale verdragen zijn: de Conventie voor de bescherming van Migrerende Soorten (CMS), Cartagena conventie en protocol inzake speciaal beschermde gebieden en in de natuur levende dieren en planten (SPAW) en de Inter Amerikaanse Conventie voor de bescherming en het behoud van zeeschildpadden. In het Natuurbeleidsplan Caribisch Nederland is een lijst opgenomen van alle soorten, die beschermd zijn volgens deze verdragen en hun status op de IUCN rode lijst van bedreigde soorten. Voorts is in het natuurbeleidsplan Caribisch Nederland aanbevolen, dat alle eilanden in hun natuurplan een eilandelijke rode lijst van lokaal bedreigde soorten opnemen. Het Ministerie van Economische Zaken kan het opstellen van die lijsten ondersteunen. De monitoringsverplichting omtrent de status van rode lijstsoorten, zoals deze voortkomt uit de Flora en faunawet geldt niet voor Caribisch Nederland.

59

Wanneer worden de kosten voor onteigening van de Hedwigepolder naar verwachting gemaakt?

Antwoord

Conform de gedetailleerde planning die op 21 december 2012 aan uw Kamer is verzonden (TK 30 862, nr. 89), zullen de kosten voor onteigening naar verwachting eind 2016 worden gemaakt. Het is echter mogelijk dat de grondeigenaar op enig tijdstip in der minne wil schikken. In dat geval zullen de kosten eerder worden gemaakt.

60

Waarom zijn PAS-middelen gedecentraliseerd?

Antwoord

De desbetreffende middelen zijn gedecentraliseerd om in 2013 een snelle start te maken met de herstelmaatregelen en hangen nauw samen met inrichting en beheer van de EHS (TK 32 670, nr. 64). De overige PAS-middelen worden via de begroting van EZ ingezet voor ondermeer regelingen ter stimulering van een duurzamere landbouw.

61

Waarom is in 2012 480 miljoen euro uitgegeven aan de post 'natuur en regio', aangezien dit 385,5 miljoen euro minder is dan de geplande 838,5 miljoen euro, en in de slotwet het bedrag op 274.367 euro komt en kunt u dit verschil verklaren en aangeven waar het bedrag dat minder is uitgegeven naartoe is gegaan?

Antwoord

Dat er minder uitgaven zijn gerealiseerd en verantwoord op artikel 18 'natuur en regio' dan het budget dat beschikbaar is gesteld in de vastgestelde begroting, heeft voornamelijk te maken met het decentraliseren van middelen naar provincies. Deze middelen zijn overgeheveld naar de begroting van het Provinciefonds en vanuit dat fonds betaald aan de provincies.

- Op grond van het Bestuursakkoord Natuur en de daarbij behorende Afrondingsovereenkomsten Investeringsbudget Landelijk Gebied is een bedrag van € 261 mln overgeheveld naar het Provinciefonds. Ook vanuit de begroting van I&M is een bedrag van € 47 mln via het Provinciefonds aan de provincies beschikbaar gesteld voor projecten die in 2012 nog begroot waren op de begroting van EZ.
- In het kader van de decentralisatie van regionaal economisch beleid is een aantal projecten met bijbehorende middelen gedecentraliseerd naar provincies of gemeenten. Het gaat om een bedrag van € 50 mln.
- Tenslotte zijn voor activiteiten in het kader van Natura 2000 en de Programmatische Aanpak Stikstof via het Provinciefonds middelen (€ 28 mln) beschikbaar gesteld aan de provincies (TK, 32 670, nr. 64).

De budgettaire verwerking van de overhevelingen heeft zowel bij Najaarsnota (decentralisaties regionaal economisch beleid en PAS) als bij Slotwet plaatsgevonden (decentralisatie natuur). Het bedrag van € 274.367 is het verschil tussen de goedgekeurde begrotingsstand na verwerking van de najaarsnota en de uiteindelijke realisatie, uitgaven rechtstreeks gedaan vanuit de begroting van EZ. Het verschil tussen Najaarsnota en Slotwet bestaat grotendeels uit de decentralisatie van de natuurmiddelen.

62

Kunt u toelichten waarom 176,5 miljoen euro op post 18.4 onder "te decentraliseren" minder is uitgegeven en kunt u aangeven of dit is bedoeld voor het provinciefonds en tevens aangeven welk bedrag vanaf welke post is overgemaakt aan het provinciefonds om aan de afspraken over 2012 inzake de afhandeling ILG/decentralisatie natuurbeleid te voldoen?

Antwoord

Het verschil tussen de vastgestelde begroting en de realisatie heeft inderdaad te maken met de decentralisatie van de middelen via het Provinciefonds. Het over te hevelen bedrag aan de provincies is bij najaarsnota nog verhoogd, voornamelijk voor de voormalige FES projecten die onderdeel uitmaakten van de ILG-bestuursovereenkomsten en die op grond van de Afrondingsovereenkomsten ILG eveneens gedecentraliseerd zijn. De middelen stonden op

andere operationele doelstellingen van artikel 18. De overheveling van de te decentraliseren budgetten naar het Provinciefonds heeft plaatsgevonden van operationele doelstelling 18.4 van de EZ begroting.

63

Erkent u dat natuurgrondverkoop gewoon in mindering gebracht worden op post A2 niet-financiële activa van het financiële jaarverslag en dus de staatsbalans verslechtert?

Antwoord

Natuurgronden die worden verkocht worden in mindering gebracht van de post A2 "niet financiële activa", maar de financiële opbrengsten van deze gronden leiden gelijktijdig tot een vermindering van de schuld op de staatsbalans. Hierdoor vindt er per saldo dus geen verslechtering plaats van de staatsbalans. De verkoop van de gronden heeft een positief effect op het EMU-saldo.

64

Kunt u uw besluit om het garantiebudget voor verwerving door particuliere natuurbeschermingsorganisaties niet langer open te stellen toelichten?

Antwoord

In het Bestuursakkoord natuur is overeengekomen dat provincies verantwoordelijk zijn voor het realiseren van de EHS en dat de financiering van de gehele ontwikkelopgave via het grond-voor-grond principe wordt gedekt.

65

Kunt u aangeven voor welke Natura 2000-gebieden de PAS geen oplossing biedt en aan welke andere oplossingsrichtingen wordt gedacht voor deze gebieden?

Antwoord

Zoals aangegeven in mijn brief van 23 mei jl. over de nadere duiding van de motie Geurts c.s. geldt voor alle gebieden dat bij voortgang op dit dossier steeds duidelijker zal worden wat de effecten zijn van Natura 2000. Maar ook hoe eventuele problemen opgelost kunnen worden. Uiteraard is de afgelopen jaren helder geworden wat 'makkelijke' en wat 'moeilijkere' gebieden zijn. Er zijn nog een aantal gebieden waar de discussie nog niet volledig is uitgekristalliseerd. De gebiedsanalyses waar nu in het kader van de PAS aan gewerkt wordt, bieden hierover meer duidelijkheid. Als mij de komende periode signalen bereiken dat er ernstige twijfel is of in een bepaald gebied tot een oplossing gekomen kan worden, zal ik in overleg treden met het desbetreffende bevoegde gezag om in gezamenlijkheid alternatieve oplossingsrichtingen te verkennen.

66

Vanuit welke post wordt de decentralisatie Fonds Economische Structuurversterking (FES)-projecten betaald richting het provinciefonds en waar wordt het in mindering gebracht op de begroting en kunt u aangeven of dit geld inmiddels overgemaakt is?

Antwoord

De te decentraliseren voormalige FES-projecten waren in de vastgestelde begroting geraamd op operationele doelstelling 18.1 en 18.2. De middelen voor 2012 zijn bij Najaarsnota

overgeheveld naar operationele doelstelling 18.4, "te decentraliseren" en vanuit 18.4 bij Slotwet gedecentraliseerd. Het restant van deze middelen voor 2013 en 2014 is in de Voorjaarsnota 2013 naar de begroting van het Provinciefonds overgeheveld.

67

Kunt u aangeven wat het Nagoya Protocol betekent voor Nederland en hoe wij een bijdrage gaan leveren aan de uitvoering van dit protocol?

Antwoord

Genetische bronnen zijn de basis voor veel zaken in ons dagelijks leven. Goede afspraken over rechten en plichten rondom toegang tot deze bronnen en het delen van de voordelen uit hun gebruik, zijn daarom voor Nederland van groot belang. Vanwege onze positie als de tweede exporteur wereldwijd van uitgangsmateriaal voor voedsel, landbouw en sierteelt is het cruciaal dat internationale uitwisseling van genetische bronnen plaats kan blijven vinden en dat verstoringen daarin -mede door gebrek aan juridische zekerheid en transparantie- zo veel mogelijk worden weggenomen. Verder kunnen de opbrengsten en informatie die voortvloeien uit het gebruik van genetische materiaal bijdragen aan het behoud en duurzaam gebruik van biodiversiteit.

Bijdrage Nederland: Nederland heeft het Nagoya Protocol in juni 2011 ondertekend, maar nog niet geratificeerd. De Nederlandse implementatie wordt mede gebaseerd op de EU-wetgeving voor de implementatie. U bent eerder over de Nederlandse positie hierover geïnformeerd (TK 22 112, nr. 1508). De Nederlandse inzet is erop gericht pragmatisch invulling te geven aan het protocol. Juridische zekerheid en transparantie staan voorop en administratieve lasten voor bedrijven en overheden moeten laag worden gehouden. Nederland zal in de EU en in de nationale uitwerking aandacht geven voor specifieke overwegingen, zoals wetenschappelijk onderzoek, collecties en genetische bronnen voor voedsel en landbouw in relatie tot voedselzekerheid.

68

Wanneer wordt het Natuurbeleidsplan Caribisch Nederland vastgesteld?

Antwoord

Ik heb het Natuurbeleidsplan Caribisch Nederland toegezonden aan de Kamer (TK 30 825, nr. 191). Daarmee heb ik u mijn beleidsvoornemen kenbaar gemaakt.

69

Kunt u toelichten hoe de taak- en verantwoordelijkheidsverdeling tussen het ministerie van Economische Zaken en Caribisch Nederland op het gebied van natuur eruit ziet?

Antwoord

De verantwoordelijkheid voor natuurbehoud en – beheer ligt primair bij het Openbaar Lichaam van de eilanden. Het Rijk is verantwoordelijk voor de bescherming van bijzondere gebieden en soorten die genoemd worden in internationale verdragen en conventies, waarbij het Koninkrijk der Nederlanden partij is. Het Rijk ziet er op toe dat de natuur zodanig wordt beheerd, dat deze gebieden en soorten voldoende bescherming genieten en het kan de bestuurscolleges op hun verzoek assisteren bij hun taken. Het Rijk is bovendien direct verantwoordelijk voor het beheer van de Exclusieve Economische Zone op zee; die valt namelijk buiten de jurisdictie van de eilanden maar binnen het beheer van het Koninkrijk.

Naast deze wettelijke taken voelt het Rijk zich mede verantwoordelijk voor onderzoek en monitoring en voor publiekscommunicatie over het nut en de noodzaak van het zorgdragen voor de natuur. Het Rijk stelt elke 5 jaar een natuurbeleidsplan Caribisch Nederland op, de eilanden stellen elk 5 jaar een eilandelijk natuurplan op. De eilandelijke natuurplannen regelen het natuurbeheer meer in detail.

70

Kunt u toelichten hoeveel het Caribisch Nederland zelf financieel heeft bijgedragen aan natuur vanaf 2011?

Antwoord

Het openbaar lichaam ontvangt jaarlijks een vrije uitkering bedoeld voor de uitvoering van zijn taken. Het Openbaar Lichaam beslist zelf over de besteding van deze middelen. Het openbaar lichaam geeft een jaarlijkse subsidie aan de beschermde parken. In 2011 ging dat om een bedrag van €167.000 (Bonaire: €42.000; St. Eustatius: €97.000; Saba: €28.000). Cijfers over 2012 zijn nog niet bekend. Het openbaar lichaam ontvangt bovendien inkomsten uit de toegangsgelden voor de beschermde natuurparken. Deze middelen vloeien direct terug naar de parken en worden besteed aan het beheer. Het ging in 2011 om €966.000 (Bonaire €847.000; St. Eustatius €29.000; Saba €90.000). De overige uitgaven van Caribisch Nederland aan natuur zijn niet bekend en ook niet eenvoudig te herleiden, omdat ze zijn versleuteld in diverse posten.

72

Kunt u toelichten waarom er vertragingen zijn opgetreden in de werkzaamheden op het gebied van Natura 2000?

Antwoord

Zoals in mijn brief van 8 mei (TK 32 670, nr. 72) aangegeven heeft de onduidelijkheid of gebieden wel of niet worden aangewezen de implementatie beïnvloed en bleven oplossingen in de praktijk daardoor uit. Ook het opzetten van de Programmatische Aanpak Stikstof, om een oplossing te bieden voor de stikstofproblematiek in een groot aantal gebieden, heeft tijd gekost. Om een eind te maken aan deze vertragingen heb ik een groot aantal aanwijzingsbesluiten genomen en zal ik de komende tijd nog meer aanwijzingsbesluiten nemen. Dit geeft de duidelijkheid die nodig is om gebiedsprocessen weer op gang te helpen en zo snel mogelijk af te ronden. Ook de PAS heeft nu vorm gekregen en het streven is dat deze 1 januari 2014 in werking zal treden.

73

Waarom is het budget voor rente en aflossing niet gedecentraliseerd naar de provincies, terwijl bij het opstellen van de begroting 2012 hiermee wel rekening is gehouden?

Antwoord

Het budget voor rente en aflossing betreft het aflossen van de financiële verplichtingen voor eerder aangegane leningen. In de loop van 2012 is gebleken dat aan de overdracht van het budget een aantal nadelen verbonden waren vooral van administratieve en technische aard. Daarom is besloten hiervan af te zien.

74

Wat betekent de aanwijzing van de Saba-bank als Particularly Sensitive Area van de International Maritime Organization (IMO) concreet voor beheer en gebruik?

Antwoord

De aanwijzing van de Sababank als Particularly Sensitive Sea Area (PSSA) heeft een vaartbeperking en een ankerverbod tot gevolg.

75

Hoe vaak heeft de kustwacht op de Saba-bank opgetreden inzake de handhaving van de regels voor milieu en visserij?

Antwoord

Het Kustwacht steunpunt Sint Maarten (inclusief Saba, Sint Eustatius) is in 2012 opgetreden tegen drie overtreders van de Visserijwetgeving en drie van de milieuwetgeving.

76

Verwacht u dat de beheerplannen kunnen worden afgerond en vastgesteld als de PAS eenmaal definitief is vastgesteld?

Antwoord

Ja. Na het definitief aanwijzen van de gebieden kunnen ook de beheerplannen worden afgerond en vastgesteld. Voor veel gebieden is de uitkomst van de analyses in kader van de PAS hiervan een belangrijk onderdeel.

77

Kunt u aangeven wanneer het wetsvoorstel voor de PAS naar de Kamer wordt gestuurd?

Antwoord

Ik streef ernaar dat het wetsvoorstel voor de PAS in juni van dit jaar bij de Tweede Kamer kan worden ingediend.

78

Kunt u aangeven hoeveel en op welke momenten in 2013 bestuurlijke overleggen met de provincies over natuur ingepland staan?

Antwoord

De volgende bestuurlijke overleggen met (een delegatie van) het IPO hebben al plaatsgevonden:

14 januari: kennismaking

21 maart: hoofdlijnennotitie natuur

2 april: bestuurlijke bijeenkomst Natura 2000/PAS

21 mei: hoofdlijnennotitie natuur

In het traject om eind dit jaar tot vaststelling van de PAS te komen zijn nog twee bestuurlijke overleggen voorzien, te weten in juli en in oktober. Voor overige onderwerpen staat geen bestuurlijk overleg gepland. Wanneer een van de partijen een overleg nodig acht, wordt dat gepland.

79

Kunt u aangeven waarom het nodig is om €5 miljoen over te hevelen naar DLG in verband met uitvoeringskosten voor de implementatie van beheersplannen in het kader van Natura 2000-gebieden, terwijl eerder in het jaarverslag is aangegeven dat er vertraging is opgetreden met betrekking tot de geplande werkzaamheden op het gebied van Natura 2000?

Antwoord

De vraagstukken rondom de Natura 2000-implementatie, waaronder de stikstofproblematiek en de wens van de Tweede Kamer om versnelling in het beheerplanproces aan te brengen, hebben in het afgelopen jaar inzet gevraagd. Voor de implementatie en de versnelling in het beheerplanproces is aan DLG een opdracht gegeven. De indicator in de tabel op pagina 117 voor definitief vastgestelde EL&I beheersplannen geeft aan dat er nog geen sprake is van definitief vastgestelde beheersplannen eind 2012. DLG heeft echter 30 beheersplannen in concept afgerond en zal de overige 10 in de eerste helft van 2013 opleveren. De definitieve vaststelling van deze beheersplannen zal gelijktijdig met die van de provincies plaatsvinden.

80

Is de afname qua grondprijs en verkoopsnelheid gebaseerd op aannames die consistent zijn met vastgoedplannen elders van de Rijksoverheid, zoals bijvoorbeeld bij de Rijksvastgoed- en Ontwikkelingsbedrijf (RVOB) en Defensie?

Antwoord

Bij de verkoop van BBL-gronden hanteert BBL als uitgangspunt, dat in beginsel gronden worden verkocht tegen geldende marktprijzen.

81

Klopt het dat er 130 miljoen euro (519.001-389.021 euro) minder besteed is dan gepland en wordt dit bedrag in zijn geheel overgemaakt naar de staatskas?

Antwoord

De totale uitgaven over 2012 zijn € 519 mln lager dan oorspronkelijk begroot en de totale ontvangsten vallen € 389 mln lager uit dan oorspronkelijk begroot. Het is niet zo dat het saldo van deze posten (€ 130 mln) wordt overgemaakt aan de staatskas. Via de Eindejaarsmarge kan namelijk een deel van de begroting worden meegenomen naar het volgende begrotingsjaar. De Eindejaarsmarge is het saldo van uitgaven en ontvangsten. Een deel van de uitgaven loopt niet mee in de reguliere Eindejaarsmarge. Dit zijn de Stimuleringsregeling Duurzame Energieproductie (SDE), het Innovatiefonds MKB+ en de uitgaven in het kader van HGIS (Homogene Groep Internationale Samenwerking). De reguliere Eindejaarsmarge voor de EZ-begroting over 2012 bedraagt € 51,4 mln. Dit bedrag wordt samen met de Eindejaarsmarge voor de SDE ad € 23,9 mln, het Innovatiefonds MKB+ (€ 49,3 mln) en de Eindejaarsmarge HGIS ad € 28,8 mln bij de Voorjaarsnota 2013 aan de EZ-begroting toegevoegd.

82

Vallen de uitvoeringskosten van de Dienst Regelingen (DR) ten behoeve van de verdeling van de GLB-gelden ook onder het GLB-budget? Hoe is dit bij de uitvoeringskosten van andere GLB(-gecofinancierde) regelingen?

Antwoord

De uitvoeringskosten van GLB(-gecofinancierde) regelingen maken geen onderdeel uit van het GLB-budget. Uitvoeringskosten worden niet door de EC gefinancierd en dienen door de lidstaat te worden bekostigd.

83

Hoeveel van de baten komen binnen via betalingen door het bedrijfsleven?

Antwoord

De omzet derden uit het jaarverslag betreft betalingen door het bedrijfsleven. Deze bedroegen in 2012 ca. € 58,8 mln.

84

Kunt u een helder meerjarenoverzicht geven vanaf 2009 van het totale bedrag dat naar de VWA is gegaan in dat jaar, hoeveel oorspronkelijk in de begroting was gepland voor dat jaar en hoe groot de bezuiniging was die volgens de taakstelling/reorganisatie VWA aan de Kamer was voorgespiegeld?

Antwoord

Onderstaand treft u het gevraagde meerjarenoverzicht:

NVWA (x € 1.000)	2009		2010		2011		2012	
	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Realisatie	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Realisatie	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Realisatie	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Realisatie
Baten								
Opbrengst moederdepartement	114.284	139.542	99.655	132.195	99.823	132.073	94.314	121.439
Opbrengst overige departementen	80.785	82.724	80.984	86.657	73.037	74.104	72.331	73.156
Opbrengst derden	58.646	60.606	67.400	66.091	67.951	69.204	65.800	60.885
Bijzondere bijdrage moederdepartement vrijval voorzieningen				691		22.500		26.753
Rentebaten	130	445	100	46		6.318		8.321
Bijzondere baten						6	100	89
Totaal baten	253.845	283.317	248.139	285.680	240.811	304.205	232.545	290.643

In het kader van de efficiencytaakstelling van het kabinet Balkenende IV is de fusie gestart van de AID, PD en VWA. Met deze fusie is een structurele besparing van circa € 50 mln per jaar beoogd. Er zijn bezuinigingsmaatregelen genomen zoals het leegmaken van kantoren en laboratoria en het laten afvloeien van personeel. Zoals aangegeven in de Ontwerpbegroting 2013, kunnen de bijbehorende personele en materiële besparingen echter minder snel worden gerealiseerd dan vooraf beoogd. Om de kosten van leegstaande kantoren en laboratoria, de kosten van ICT en kosten op het personele vlak versneld terug te brengen wordt een maatregelenpakket uitgevoerd. Ik heb u hierover geïnformeerd in mijn brief van 21 januari 2013 (TK 33 400 XIII, nr.66). Na uitvoering van dit maatregelenpakket zijn de besparingen op de NVWA begroting structureel.

85

Kunt u aangeven welke afspraken zijn gemaakt met opdrachtgevers en eigenaar voor het jaar 2013 over de financiële toekomst van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)?

86

Er zijn afspraken gemaakt over de financiële toekomst van de NVWA zo lezen we. Welke afspraken zijn er gemaakt?

Antwoord 85 en 86

Er zijn afspraken gemaakt over het tempo waarin en de omvang van het realiseren van de fusieopbrengsten, terugdringen ICT kosten, afstoten huisvesting en terugdringen personeelskosten. Daarnaast zijn afspraken gemaakt over de krimp van het opdrachtenpakket; verlaging uitvoeringskosten en de herziening van het retributiestelsel. Tenslotte is afgesproken om aan het begin van het jaar de benodigde en beschikbare budgetten voor de uitvoeringskosten van de NVWA in de begroting op te nemen. De begrotingsmutaties hiervoor zijn bij 1^e suppletoire begroting 2013 verwerkt. De afspraken zijn nader toegelicht in de brief van de staatssecretaris van Economische Zaken van 21 januari 2013 (TK 33400 XIII, nr.66).

87

Er is een bedrag van 22,5 miljoen euro gereserveerd om de kosten van de reorganisatie te financieren. Op hoeveel FTE heeft deze bezuiniging betrekking en welk deel van deze reservering is gebruikt voor kosten ten behoeve van personeel, en welk deel betreft materiële kosten?

Antwoord

In 2011 is, conform de regelgeving voor het opstellen van de jaarrekening een reorganisatievoorziening van € 22,5 mln getroffen voor de verwachte kosten van herplaatsingskandidaten en voor de kosten van WW-uitkeringen aan tijdelijk personeel waarvan het contract niet werd verlengd. Van dit bedrag had € 1,7 mln betrekking op materiële kosten en €20,8 mln op personeelslasten en WW-uitkeringen. Bij het treffen van de voorziening is rekening gehouden met 150 herplaatsingskandidaten en met 50 ambtenaren met een tijdelijk contract.

88

Waarom is slechts 75% van het beschikbare Europees Visserijfonds (EVF) uitgegeven?

Antwoord

Nederland heeft de EVF-middelen voornamelijk ingezet voor innovatie- en samenwerkingsprojecten in de visketen. Dergelijke projecten zijn complexer uit te voeren en hebben veelal een langere doorlooptijd dan de meer traditionele investering- of saneringstrajecten. Investeringsubsidies zijn direct uit te betalen, terwijl innovatie- en samenwerkingsprojecten een looptijd hebben tot 3 jaar. Overigens, hoewel het EVF een looptijd heeft van 2007 tot 2014, kunnen de uitgaven tot eind 2015 worden gedeclareerd. Naar verwachting zal het genoemde percentage daarom stijgen.

Beantwoording vragen over de slotwet 2012 van het Ministerie van Economische Zaken

1

Hoeveel geld is er op de totale begroting van Economische Zaken onder de streep minder uitgegeven dan oorspronkelijk begroot, hoeveel na correctie suppletore begrotingen en vloeit het geld dat minder is uitgegeven in zijn totaal terug naar de staatskas?

Antwoord

De totale uitgaven over 2012 zijn € 519 mln lager dan oorspronkelijk begroot. Dit is terug te vinden in de Departementale Verantwoordingsstaat op pagina 126 van het EZ-jaarverslag (TK, 33 605, nr. 1). In de Departementale suppletore begrotingsstaat (Slotwet) van EZ (TK, 33 605 XIII, nr. 3) zijn op pagina 3 en 4 de begrotingsmutaties vanaf de oorspronkelijke begroting opgenomen.

De opbouw van de lagere uitgaven ad € 519 mln via de suppletore begrotingen is als volgt: verhoging met + € 126,35 mln (mutatie 1^e suppletore begroting), verlaging met € 175,93 mln (mutatie 2^e suppletore begroting) en een verlaging met € 469,42 mln (Slotwetmutatie). Deze middelen gaan niet volledig terug naar de staatskas omdat via de zogenaamde Eindejaarsmarge een deel van de niet gerealiseerde uitgaven kan worden meegenomen naar het volgende begrotingsjaar. De Eindejaarsmarge is het saldo van uitgaven en ontvangsten. Een deel van de uitgaven loopt echter niet mee in de reguliere Eindejaarsmarge. Dit betreft de Stimuleringsregeling Duurzame Energieproductie (SDE), het Innovatiefonds MKB+ en de uitgaven in het kader van HGIS (Homogene Groep Internationale Samenwerking). De totale Eindejaarsmarge voor de EZ-begroting over 2012 is in totaal uitgekomen op € 153,4 mln.

2

Klopt het dat van de beloofde bezuinigingsopbrengsten van 46 miljoen euro ten opzichte van 2010 slechts 3,3 miljoen gerealiseerd is, kunt u in een meerjarenoverzicht (vanaf 2009) aangeven welke totale reële uitgaven er aan Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) zijn gedaan en dit afzetten tegen de geplande bezuinigingstaakstelling?

Antwoord

De € 3,3 miljoen waaraan u refereert is het verschil tussen de gerealiseerde bijdragen in 2010 en de gerealiseerde bijdragen in 2012 aan de baten-lastendiensten NVWA, DR, Agentschap NL, Dienst landelijk Gebied en de Rijksrederij. Voor het beoordelen of de taakstelling 2012 is gerealiseerd dient echter te worden gekeken naar het verschil tussen begroting 2012 en realisatie 2012 omdat de taakstelling voor 2012 is verwerkt in de begroting 2012. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de begrote en gerealiseerde baten voor de periode 2009-2012 van de NVWA. Kanttekening hierbij is dat de ontwerpbegrotingstanden geen volledig beeld geven van de geraamde uitvoeringskosten. Dit is het gevolg van de in het verleden gehanteerde planningssystematiek binnen het ministerie, waarbij de begrotingsstanden pas gedurende het begrotingsjaar op het voor de uitvoering benodigde niveau werden gebracht. Deze systematiek is inmiddels aangepast.

NVWA (x € 1.000)	2009		2010		2011		2012	
	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Realisatie	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Realisatie	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Realisatie	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Realisatie
Baten								
Opbrengst moederdepartement	114.284	139.542	99.655	132.195	99.823	132.073	94.314	121.439
Opbrengst overige departementen	80.785	82.724	80.984	86.657	73.037	74.104	72.331	73.156
Opbrengst derden	58.646	60.606	67.400	66.091	67.951	69.204	65.800	60.885
Bijzondere bijdrage moederdepartement vrijval voorzieningen				691		22.500		26.753
Rentebaten	130	445	100	46		6.318	100	8.321
Bijzondere baten						6		89
Totaal baten	253.845	283.317	248.139	285.680	240.811	304.205	232.545	290.643

In het kader van de efficiencytaakstelling van het kabinet Balkenende IV is de fusie gestart van de AID, PD en VWA. Met deze fusie is een structurele besparing van circa € 50 mln per jaar beoogd. Er zijn bezuinigingsmaatregelen genomen zoals het leegmaken van kantoren en laboratoria en het laten afvloeien van personeel. Zoals aangegeven in de Ontwerpbegroting 2013, kunnen de bijbehorende personele en materiële besparingen echter minder snel worden gerealiseerd dan vooraf beoogd. Om de kosten van leegstaande kantoren en laboratoria, de kosten van ICT en kosten op het personele vlak versneld terug te brengen wordt een maatregelenpakket uitgevoerd. Ik heb u hierover geïnformeerd in mijn brief van 21 januari 2013 (TK 33 400 XIII, nr.66). Na uitvoering van dit maatregelenpakket zijn de besparingen op de NVWA begroting structureel.

3

Hoe is te verklaren dat de uitgaven van € 325.025 op de post natuur en regio 18, € 274.375 lager zijn dan gepland? Welke exacte bedragen en posten verklaren het verschil tussen de slotwet en het jaarverslag waar de uitgaven € 358.486 minder zijn?

Antwoord

De lagere uitgaven op artikel 18 "Natuur en Regio" van € 274.375.000 heeft voornamelijk te maken met het decentraliseren van natuurmiddelen naar provincies. Op basis van het decentralisatieakkoord is in de 2^e suppletore begroting een bedrag van € 261 mln overgeheveld naar de begroting van het Provinciefonds. Op de begroting van het Provinciefonds zijn de betalingen aan de provincies verantwoord.

Het verschil tussen de lagere uitgaven in de Slotwet van € 274.375 en de lagere uitgaven in het Jaarverslag van € 358.486 wordt verklaard door het feit dat in de Slotwet het verschil wordt opgenomen tussen de stand 2^e suppletore begroting en de gerealiseerde uitgaven terwijl in het Jaarverslag het verschil tussen de vastgestelde begroting en de gerealiseerde uitgaven wordt opgenomen. Bovendien is bij het verschil in de Slotwet alleen uitgegaan van de programma-uitgaven en zijn de bijdragen aan de baten-lastendiensten niet meegenomen.

De opbouw van het verschil tussen slotwet en jaarverslag is als volgt:

Slotwetmutatie programma-uitgaven	-274.375
Mutatie 1 ^e en 2 ^e suppletore begroting programma-uitgaven	-120.488
Mutaties baten-lastendiensten (1 ^e en 2 ^e suppletore begroting en Slotwet)	+ 36.377
Totaal mutatie jaarverslag	-358.486

4

Verwijzen de Zeeuwse projecten van naar de Hedwigepolder en de andere projecten ter compensatie van de uitdieping van de Westerschelde en zo ja, waarom is de overschrijding

ontstaan, hoe hoog is deze en waar is het aan besteed en zo nee, aan welke projecten is het dan besteed?

Antwoord

De passage over de 'Zeeuwse projecten' verwijst naar activiteiten/werkzaamheden ten behoeve van de (reeds) lopende Zeeuwse projecten in het kader van het Natuurherstelpakket Westerschelde (cf. convenant Rijk-Zeeland), niet naar activiteiten/werkzaamheden in het kader van de ontpoldering van de Hedwigepolder.

Er is geen sprake van een overschrijding in kastermen. De financiële afspraken met Zeeland met betrekking tot de uitvoering van deze projecten zijn ongewijzigd. Het betreft hier louter een technische correctie binnen de EZ-begroting in verband met het overhevelen van het Westerscheldebudget naar een ander artikelonderdeel.

**Beantwoording vragen over het Rapport van de Algemene Rekenkamer bij het
jaarverslag 2012 van het Ministerie van Economische Zaken**

Antwoorden

33605-XIII : Jaarverslag en slotwet Ministerie van Economische Zaken 2012

Rapport AR

1

Kunt u toelichten waarom de provincies voor de periode 2011 tot en met 2013 een integratie-uitkering krijgen en waarom voor deze periode niet gelijk is gekozen voor een algemene uitkering?

Antwoord

De algemene uitkering wordt op basis van algemene maatstaven provinciaal verdeeld. De uitkering over de periode 2011 tot en met 2013 betreft een verdeling gebaseerd op de afronding van het ILG op basis van juridische verplichtingen en het beheer tot en met 2013.

2

Waarom heeft u bij het afsluiten van de afrondingsovereenkomsten van het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) geen afspraken met de provincies gemaakt over de te leveren prestaties?

Antwoord

De afrondingsovereenkomsten geven uitvoering aan het bestuursakkoord natuur. De afspraken in het bestuursakkoord natuur zijn leidend. Daarin is afgesproken dat de resterende middelen beschikbaar zijn voor de afronding van harde juridische verplichtingen en het beheer tot en met 2013.

3

Kunt u aangeven welke overwegingen ten grondslag hebben gelegen aan het besluit dat een eventuele mindering op de afrekening van de ILG-gelden weer wordt toegevoegd aan het bedrag dat voor de integratie-uitkering beschikbaar is?

Antwoord

De overweging is dat de middelen, die na afrekening van het ILG resteren en bedoeld waren voor de realisatie van de natuurdoelen en andere ILG-doelen, op deze manier alsnog besteed kunnen worden aan deze doelen.

4

Deelt u de opvatting van de Algemene Rekenkamer dat provincies linksom of rechtsom verzekerd zijn van volledige vergoeding van hun uitgaven aan het ILG en zo ja, welke consequenties wilt u hieraan verbinden?

Antwoord

De provincies ontvangen de beschikbare rijksmiddelen voor zover besteed aan ILG-doelen.

5

Kunt u aangeven hoe zekerheid gekregen wordt dat de rijksbijdrage is besteed aan ILG doelen, aangezien de Algemene Rekenkamer constateert dat de controleverklaringen van de provinciale accountants bij de voortgangsrapportages deze zekerheid niet geven?

6

Deelt u de conclusie van de Algemene Rekenkamer dat zekerheid wel te verkrijgen is door de controle van de provinciale jaarrekeningen als uitgangspunt te nemen en te reviewen of de provinciale accountants bij deze controle zijn nagegaan of de rijksbijdrage ILG daadwerkelijk aan ILG-doelen is besteed en zo ja, hoe gaat u dit oppakken?

7

Welke rol zou de Auditdienst Rijk (ADR) volgens u kunnen spelen bij de verantwoording van de ILG-gelden door de provincies over de periode 2007-2010?

Antwoord 5 t/m 7

Ik ben van mening dat er voldoende zekerheid blijkt uit de controleverklaringen omdat is gehandeld binnen de kaders van de overeengekomen ILG systematiek. Het volledige controlestelsel van het ILG kende de volgende elementen:

1. De provincies verantwoorden de ILG-transacties in hun jaarrekening, waarbij de reguliere jaarrekeningseisen bepalend zijn (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten).
2. Daarnaast rapporteren de provincies jaarlijks de uitgaven en prestaties ILG in een voortgangsrapportage.
3. De jaarrekening wordt gecontroleerd door de externe accountant van de provincies.
4. Deze accountant stelt vervolgens vast dat de uitgaven in de voortgangsrapportage zijn ontleend aan de door hem van een goedkeurende verklaring voorziene jaarrekening. Hierover geeft hij een verklaring ten behoeve van het ministerie, genaamd de ontleend aan verklaring.
5. De verantwoording door de provincies van de geleverde prestaties wordt beoordeeld door een Comité van toezicht. Hiertoe doet het Comité tussentijds waarnemingen en rapporteert daarover.

Deze afspraken zijn na uitvoerig overleg tot stand gekomen. De gedachten van rijk en provincies waren mede door de TK gewenste beperkte verantwoordings- en controlelasten, vertrouwen tussen overheden, vertrouwen in het democratisch proces binnen de provincie (totstandkoming jaarrekening provincie is al met voldoende waarborgen omgeven) en efficiency (geen omslachtige accountantscontrole op prestaties met onduidelijke uitkomsten).

Ter verdere ondersteuning van de zekerheid dat de bestedingen aan de doelen zijn besteed, voert de Auditdienst Rijk een extra controle uit op de ILG bestedingen gedaan door DLG en DR in opdracht van de provincies. Dit betreft 85% van de ILG bestedingen. De Auditdienst Rijk zal voor de zomer over deze bestedingen een controleverklaring afgeven.

8

Wanneer wordt de aangepaste Wet Agrarisch Grondverkeer (Wag) naar de Kamer gestuurd naar aanleiding van de opmerking van de Algemene Rekenkamer over de jaarlijkse afrekening van het saldo van inkomen en uitgaven van het Bureau Beheer Landbouwgronden?

Antwoord

Als gevolg van de afronding en implementatie van de stelselwijziging van het natuurbeleid, zoals die voortvloeit uit het Bestuursakkoord Natuur, is het nodig de positie van de Dienst Landelijk Gebied en Bureau Beheer Landbouwgronden nader te bezien en afspraken te maken met de provincies over de positionering en het functioneren van DLG en BBL in de toekomst. Na afronding van deze afspraken kan ik een totaalbeeld van de benodigde acties opmaken en kan ik u een reëel tijdspad geven voor een eventuele aanpassing van de WAG.